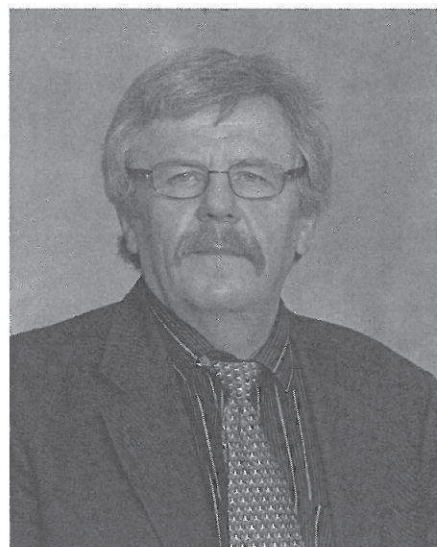

Puheenjohtajan katsaus vuoteen 2011

Toimintavuotta seurasin aktiivisena johtokunnan rivijäsenenä. Puheenjohtajuus tuli osakseni vuoden 2012 alussa. Toimintani keskeisiä painoituksia ovat olleet ja on edelleen se, miten maaseudun eri toimijoiden tuotannollisen toiminnan kannattamattomuus saadaan käännettyä edes kohtuudella kannattavaksi toiminnaksi. Tätä on jatkunut jo liian kauan. Jäsenten henkinen ja fyysinen kestävyys on äärirajoilla.

Kannattavuuteen vaikuttaa oleellisesti maatalouspolitiikassa onnistuminen. Kyyti on ollut kovaa ja kylmää. Leikkauksia on tehty tavalla, joka ei ole ollut kohtuullista eikä tasapuolista verrattuna muun yhteiskunnan eri toimijoiden kesken. On pakko kysyä, onko kaikki tehty, mitä olisi ollut tehtävissä? Ollaan samoilla eurooppalaisilla markkinoilla ja näyttää siltä, että kovin monissa maatalouspolitiikan tulkinnoissa meillä on omat kotitekoiset tulkinnot, jotka eivät ole tasapuolisia koko yhteisön alueella.

Markkinoilta saatava hinta, tuottajahinta, on jatkanut valumistaan pohjamutiin. Tämä on aivan kestävä tontti. Tuotamme laadukkaita tuotteita korkeilla tuotantokustannuksilla. Kuluttajat arvostavat kotimaisuutta ja lähellä tuotettua. Markkinataloudessa kysyntä ja tarjonta yleensä vaikuttavat hintaan, mutta se ei näytä toimivan elintarvikemarkkinoilla. Maito on kohtuudella pärjännyt vahvan ja paljolti yhtenäisen teollisuuden ansiosta, mutta lihasektori rypee pohjamudissa. Kaupan rakenteiden vääristyminen onkin vaikuttanut rahan ja vallan väärinkäyttöön elintarviketjussa. Tämän olemme jo tienneet ja nyt sen on todennut myös kilpailuviranomaiset. Nyt tarvitaan vain toimenpiteitä joko lainsäädännöllisiä tai löydettävä uusia vaihtoehtoisia markkinatapoja.

Kannattavuuden parantamiseksi on meitä neuvottu tuotantorakenteita kehittämään. Käytännössä tämä on tarkoittanut, että suurennetaan

yksiköitä ja samalla velkaannutaan. Tällä tiellä ovat rajat tulleet vastaan. Omassa maakunnassakin on loppuun palamiset liian yleisiä. Muita keinoja on löydettävä.

Hallitusohjelman ympäristöosio on rakenteeltaan sellainen, joka syyllistää monilta osin maataloutta ja maaseudun eri toimijoita esim. Itämeren turmelemisesta. Typen ja fosforin käytön alajajolla aiheutetaan jo merkittäviä haittoja itse kasveille. Tätä on jatkunut jo vuosia, eikä Itämeri ole puhdistunut. Onkin todettava, että todelliset saastuttajat ovat muualla ja onhan niitä paljastunutkin.

Nykyisen hallituksen ajatukset ja suunnitelmat maaseudun tyhjentämiseksi ovat kovassa vauhdissa. Kuntaremonttia viedään käsittämättömällä vauhdilla eteenpäin ja millaisin perustein. Odotan mielenkiinnolla kuntavaaleja. Syksyllä hallitus saa todelliset vastaukset kuntakierrokselleen.

Jukka Kauppinen

(Lähde: MMM/TIKE, maatilarekisteri ja Suomen Gallup Elintarviketieto Oy)

Maatalous Suomessa 2011

Suomen maatalouden viimeisin rakennetutkimus on tehty vuonna 2010 toteutetun maatalouslaskennan yhteydessä. Vuoden 2011 tilanteesta ei ole saatavilla yhtä kattavaa tilastotietoa.

Vuonna 2010 Suomessa oli 62 767 maatilaa, mikä on noin 17 000 maatilaa vähemmän kuin vuositu-
hannen alussa. Vuonna 2011 maatalouden EU-tukihakukeräyksen mukaan Suomessa oli yhteensä 60 750 maatilaa (Taulukko 1), eli vähennys-
tä edellisvuoteen oli runsaat 2 %.

Tilojen yhteenlaskettu käytettävissä olevan maatalousmaan pinta-ala oli 2 285 003 hehtaaria vuonna 2011. Maatilojenkeskimääräinen peltoala oli 37,6 hehtaaria. Maatilarekisterin mukaan vuonna 2010 keskipeltoala oli suurin Uudellamaalla, 46,1 hehtaaria ja pienin Etelä-Savossa, 24,5 hehtaaria. Maatiloista kuudella prosentilla oli peltoa yli 100 hehtaaria. Alle 10 peltohehtaarin tiloja oli viidennes koko tilamäärästä. Vuokra-
peltoa oli 60 prosentilla tiloista, ja sen keskimääräinen ala oli 21 hehtaaria. Kahdella kolmasosalla maatiloista oli päätuotantosuuntana kasvintuotanto ja kolmanneksella kotieläintuotanto.

Viljelijöiden keski-ikä nousi 50,6 vuoteen vuonna 2010. Yli 75 peltohehtaarin tiloilla viljelijöiden keskimääräinen ikä oli alle 46 vuotta, alle kolmen hehtaarin tiloilla yli 56 vuotta.

Sadot

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen satotilaston mukaan vuonna 2011 viljan kokonaissato on noin 3,7 miljardia kiloa. Viljasato kasvoi edellisestä vuodesta vajaan neljänneksen (Tike: tiedote 28.2.2012).

Kaikkien viljalajien viljelypinta-
alat ja hehtaarisadot kasvoivat vuodesta 2010. Eniten kasvoi vehnän tuotan-

to. Noin 975 miljoonan kilon vehnä-
sato on kaikkien aikojen suurin Suomessa.

Vuonna 2011 vehnän viljelypinta-
ala oli viidenneksen edellisvuotta suurempi. Syysvehnän viljelyalan huomattavasta kasvusta ja korkeista hehtaarisadoista johtuen syysvehnän tuotanto lähes kaksinkertaistui 173 miljoonaan kiloon. Kevätvehnän viljelyala kasvoi noin 13 %, hehtaarisato 11 %. Tästä seurasi kokonaistuotannon 26 %:n kasvu 801 miljoonaan kiloon.

Rukiin viljelyala kasvoi vajaan kymmenyksen vuodesta 2010. Myös sato-
taso nousi, joten rukiin tuotanto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 14 % ja oli nyt noin 78 miljoonaa kiloa.

Ohra on edelleen Suomen eniten viljelty viljalaji. Vuoden 2011 noin 1,5 miljardin kilon ohrasato, on 13 % suurempi kuin vuonna 2010. Ohrasato-
pääosa, 1,2 miljardia kiloa, oli rehuohraa ja 0,3 miljardia kiloa mallasohraa. Mallasohran viljelyala kasvoi 11 % ja hehtaarisadot nousivat 18 %.

Kaurasatoa kasvattivat edellisestä vuodesta sekä noin kymmenyksen suurentunut kylvöala, että kasvanut hehtaarisato (+17 %). Kauran noin miljardin kilon kokonaissato on 29 % suurempi kuin vuonna 2010.

Vuonna 2011 rypsin viljelyala pieni-
neni voimakkaasti edellisen vuoden huipuista (-46 %). Myös rypsin viljelyala pieneni (-10 %), mutta sekä rypsin että rypsin hehtaarisadot nousivat. Rypsin hehtaarisato nousi vain vähän (5 %), mutta rypsin hehtaarisato nousi lähes 40 %. Rypsin pienestä viljelyalasta johtuen vuoden 2011 rypsin ja rypsin yhteissato –
noin 115 miljoonaa kiloa – on 36 % pienempi kuin vuonna 2010 saavutettu ennätys-
sato.

Härkäpavun kokonaistuotanto nousi 20 miljoonaan kiloon (+23 %). Tuotannon kasvu johtui lähes kokonaan hehtaarisadon noususta, sillä viljelyala kasvoi vain noin 3 %. Herneen viljelyala laski viidenneksen, mutta hehtaarisato kasvoi 14 %. Herneen kokonaistuotanto laski kymmenyksen reilusta 13 miljoonasta kilosta noin 12 miljoonaan kiloon.

Kuminan tuotannon kasvu johtui satoikäisen kumina-
alan kasvusta noin 30 prosentilla, sillä hehtaarisato laski hieman. Timotein tuotanto kasvoi lähinnä hehtaarisatojen nousun ansiosta, sillä viljelyala kasvoi vain vähän vuodesta 2010.

Tuotantosuunta	Maatilojen lukumäärä	
	Koko maa	Keski-Suomi
Lypsykarja	10 517	617
Muu nauta	3 734	317
Sika	1 927	56
Kanamuna	385	9
Muu siipikarja	321	1
Muu kotieläin	2 666	222
Vilja	26 774	1 063
Erikoiskasvi	3 486	45
Muu kasvinv.	10 176	904
Kasvihuonet.	227	9
Muu tuotanto	537	43
YHTEENSÄ	60 750	3 286

Taulukko 1. Maatilojen lukumäärä tuotantosunnittain vuonna 2011

Perunan viljelyala laski hieman (-3 %), mutta hehtaarisato nousi 5 % edellisvuotta suuremmaksi. Perunan kokonaissato 673 miljoonaa kiloa oli noin 2 % edellistä vuotta suurempi. Sokerijuurikkaan viljelyala laski edellisestä vuodesta noin 4 %, mutta hehtaarisato nousi 29 % 48 000 kiloon. Sokerijuurikkaan kokonaissato on yli 675 miljoonaa kiloa, joka on neljänneksen suurempi kuin vuonna 2010.

Sekä esikuivatun että tuoresäilötyn säilörehun tuotantomäärät laskivat edellisvuoteen verrattuna (-8 % ja -15 %). Tästä seurasi säilörehun kokonaissadon 9 % lasku. Myös kuivaheinäsato laski hieman (-1 %).

Satotilastoissa on mukana ensimmäistä kertaa myös energiakäyttöön viljeltävä ruokohelpi. Ruokohelven korjuuala oli reilut 15 000 hehtaaria ja hehtaarisato runsaat 2 900 kiloa. Kokonaistuotannoksi muodostui näin noin 45 miljoonaa kiloa.

Kotieläintuotanto

Nautoja oli 902 700 eläintä joulukuun 2011 alussa, mikä on prosentin vähemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Lypsylehmien määrä (281 533 kpl) väheni yhden prosentin ja emolehmien määrä (55 805) kasvoi yhden prosentin. Sikoja oli 1,29 miljoonaa, mikä on 4 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Emakoiden määrä väheni 8 prosenttia, ja emakoita oli noin 134 000.

Maitoa tuotettiin 2 190 miljoonaa litraa vuonna 2011, mikä on 1,5 % edellisvuotta vähemmän. Luomumaidon tuotanto lisääntyi edellisvuodesta yli neljä prosenttia 31,4 miljoonaan litraan. Maidontuottajien lukumäärä väheni yli 6 prosenttia. Joulukuussa 2011 maidontuottajia oli 10 239 eli

684 tuottajaa (-6,3 %) vähemmän kuin edellisvuonna.

Vuonna 2011 naudanlihaa tuotettiin 83,5 miljoonaa kiloa eli puoli prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Sianlihan tuotanto, 202 miljoonaa kiloa, laski 0,7 % edellisvuodesta.

Siipikarjanlihan tuotanto lisääntyi 5 % edellisvuodesta ja tuotantomäärä oli 101,5 miljoonaa kiloa. Lampaanlihan tuotanto lisääntyi peräti 20 % mutta tuotannon kokonaisvolyymi 0,95 miljoonaa kiloa on kuitenkin edelleen pieni suhteessa nautojen, sikojen ja siipikarjan tuotantomääriin.

Maatalouden tulo- ja kannattavuuskehitys vuonna 2011

Lähde: MTT Taloustutkimus Maatalouden kokonaislaskenta (www.mtt.fi/taloustohtori). 16.3.2012

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) ennakkolaskelman mukaan vuonna 2011 maa- ja puutarhatalouden kokonaistuoton ennustetaan kasvavan neljä prosenttia, 140 800 euroon yritystä kohti. Kotieläintuotteiden tuottajahintojen nousu kasvattaa kokonaistuottoa kaksi prosenttia ja viljasadon kasvu vajaan prosentin.

Tuotantokustannukset nousevat seitsemän prosenttia edellisvuodesta 173 800 euroon. Lannoitteet, energia ja rehut kallistuvat suhteessa eniten. Kokonaistuoton ja tuotantokustannusten erotuksena saatava keskimääräinen yrittäjänvoitto (tappio) on, -33 000 euroa. Tappio kasvaa edellisvuodesta 6 900 euroa.

Kun kokonaistuotosta vähennetään muut tuotantokustannukset paitsi yrittäjäperheen työstä ja omasta pääomasta aiheutuvat palkka- ja korkovaatimuskustannukset, jää yrittäjäperheelle yrittäjätuloa 27

prosenttia edellisvuotta vähemmän, noin 17 500 euroa vuodessa.

Kannattavuuskertoimen ennustetaan alenevan 0,48:sta 0,35:een. Kannattavuuskerroin osoittaa, kuinka yrittäjätulo kattaa yrittäjäperheen oman työn palkkavaatimuskustannuksen ja oman pääoman korkovaatimuksen. Yrittäjä saa vuonna 2011 omalle työlle ja pääomalle asetetuista tavoitteista 35 prosenttia eli viiden euron korvauksen työtunnille ja 2,2 prosentin koron omalle pääomalle.

Tuotantosuunnista kannattavimman, lypsykarjatalouden, kannattavuuskerroin heikkenee 0,50:een. Viljatilojen kannattavuuskertoimen ennustetaan alenevan 0,23:een ja sikatilojen 0,18:aan. Sikatilojen kannattavuutta heikentää erityisesti paikallaan junnaava tuottajahinta sekä rehujen kallistuminen.

Jos yrittäjätulosta vähennetään yrittäjäperheen työpanoksesta aiheutuva kustannus 14,3 euron tuntipalkkaa käyttäen, jää kokonaispääoman tuotto prosentti negatiiviseksi, -3,1 prosenttiin. Jos taas yrittäjätulosta vähennetään oman pääoman kustannus 6,3 prosentin mukaan, yrittäjäperheen 2 290 työtunnille ei jää työtuntiansiota lainkaan.

Maatalouden rakenne Keski-Suomessa 2011

Keski-Suomessa oli 3 286 maatilaa vuonna 2011, mikä on 63 tilaa vähemmän kuin edellisvuonna (Taulukko 1). Maatiloista 60 % harjoittaa päätuotantosuuntana viljan ja muiden viljelykasvien tuotantoa. Maitotilat, joita on 617 kpl eli vajaa viidenes Keski-Suomen tiloista muodostavat kotieläintilojen suurimman ryhmän. Vähemmän edellisvuodesta on 6,5 %, Sikatiloja Keski-Suomessa

pinta-ala ha	Leipäviljat	Ohra	Kaura	Rypsi & rapsi	Nurmet alle 5v.	Ruokohelpi	Kesannot, LH-pellot	Muut	Yhteensä
2009	2 200	16 500	16 700	1 600	37 900	4 800	13 900	4 800	98 400
2010	2 500	13 300	14 000	2 800	39 000	4 500	16 700	4 500	97 300
2011	3 100	13 200	14 800	2 000	39 300	4 000	15 600	4 300	96 300

Taulukko 2. Pellon käyttö keski-Suomessa vuosina 2009-2011

on enää 56 kpl.

Keski-Suomen alueella oli peltoa viljelyksessä noin 96 300 ha vuonna 2011. Aktiivitulojen keskipeltoala oli 31,4 hehtaaria. Viljanviljely tuotantosuuntana oli 1 063 tilalla, joka on 32 % maakunnan maatiloista. Lypsykarjaa oli 617 tilalla. Naudanlihatuotantotiloja oli 317 ja sikatiloja 56 kpl

Viljojen kokonaisviljelyala Keski-Suomessa oli noin 31 000 ha Leipäviljojen viljelyala oli yhteensä 3 100 ha ja reuhviljojen 28 100 ha. Öljykasvien viljely pieneni edellisestä vuodesta noin 2000 hehtaariin. Maakunnan nurmiala kohosi hieman edellisestä vuodesta, ollen 39 300 hehtaaria. Kesantoala, joka sisältää luonnonhoitopellot, pieneni edellisvuodesta 15 600 hehtaariin. Keski-Suomen ruokohelpiala jatkoi vähentymistään, vuonna 2011 se oli 4 000 hehtaaria.

Vuonna 2011 keskisuomalaisviljelijöiden keski-ikä oli 48,9 vuotta (Mela). Myel-vakuutettujen keskimääräinen työtulo oli 17 260 euroa ja Myel-vakuutusmaksu keskimäärin 2310 euroa.

Maatilojen rahavirrat Keski-Suomessa

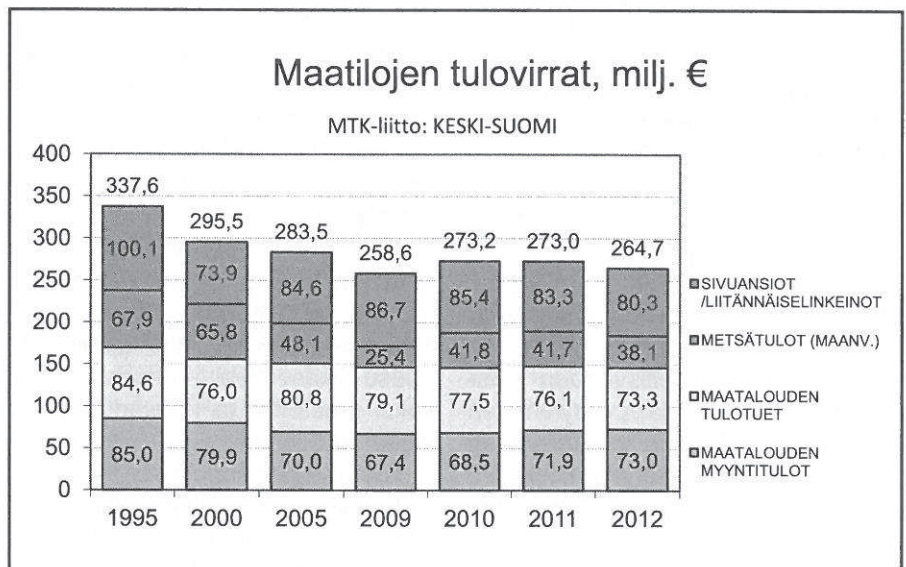
Suomen Gallup Elintarviketieto Oy:n rahavirtatilaston vuotta 2011 koskevan ennakkotiedon mukaan mukaan Keski-Suomen tuottajaliiton alueella maatilojen bruttotulot olivat yhteensä 273 miljoonaa euroa vuonna 2011. Maatalouden myyntitulot olivat yhteensä 72 milj. euroa, joka vastaa 26 % maatilojen bruttotuloista.

Myyntitulot lisääntyivät edellisvuodesta 3,5 %. Maatalouden tulotukien määrä oli 76 milj. euroa. Maatilojen sivuansioista ja liitännäiselinkeinoista saadut tulot olivat yhteensä 83 milj. euroa, joka on 30 % maatilojen tuloista. Viljelijöiden metsätulot olivat yhteensä vajaat 42 milj. euroa. Alla olevassa kuviossa on esitettyä ennakkotieto myös vuodelta 2012.

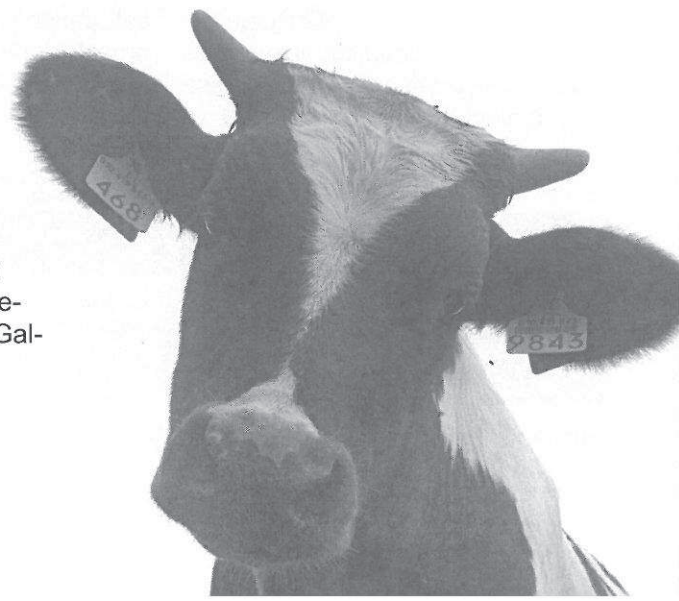
Maidon osuus on 65 % maatalouden myyntituloista. Tuottajaliiton alueen maitoiloille kertyi maidosta noin 47 miljoonan euron myyntitulo

Mela vakuutukset ja korvaukset K-S	2011	2010	2009	2008	Muutos % ed. vuosi
MYEL-vakuutettuja kpl	3 849	4 006	4 151	4 324	-4 %
Miehet	2547	2659	2731	2821	-4 %
Naiset	1302	1347	1420	1503	-3 %
keski-ikä miehet,v	48,9	48,8	48,6	48,4	0 %
keski-ikä naiset,v	48,9	48,8	48,6	48,5	0 %
Vakuutetut tilat kpl	2 860	2 914	3 030	3 117	-2 %
Peltoala, ha	29	28	28	29	4 %
Metsäala, ha	84	83	82	80	1 %
MYEL-vakuutettujen työtulo keskimäärin €/v	17 260	16 770	16 020	14 800	3 %
MYEL maksu keskimäärin, €/v	2 310	2 190	1 970	1 730	5 %
MYEL maksut yhteensä milj. €	8,8	8,7	8,1	7,6	1 %
K-S:n maksetut korvaukset v. 2011, milj.€	55,4	55,7	54	53	
MATA-vahinkoja Keski-Suomi, kpl	276	290	368	395	-5 %

Taulukko 3. Myel-vakuutettujen tilastoa Keski-Suomesta vuosina 2008-2011

vuonna 2011. Naudanlihan tuotannon myyntitulot olivat 12 miljoonaa euroa. Sianlihan myyntitulot ovat jatkaneet laskua päätyen 2,9 miljoonaan euroon. Viljasta kertyi runsaan 5 miljoonan euron myyntitulo. Yhteensä kaikkien viljelykasvien myyntitulo muodostivat noin 13 %, mikä on neljä prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisvuonna. (Suomen Gallup Elintarviketieto Oy)

Metsätalous ja puumarkkinat vuonna 2011

Metsäteollisuus

Yleistaloustilanteen heikkous heijastui metsäteollisuuden markkinatilanteeseen vuonna 2011. Metsäteollisuustuotteiden kysyntä maailmanmarkkinoilla heikkeni vuoden jälkimmäisellä puoliskolla, jonka seurauksena monien tuotteiden vientihinnat kääntyivät laskuun. Valuuttakurssimuutosten ja kustannusten kilpailijamaitamme maltillisemmän nousun seurauksena suomalaisten hintakilpailukyky vientimarkkinoilla säilyi kuitenkin kohtuullisena.

Paperin keskimääräinen vientihinta kokonaisuutena nousi viisi prosenttia ja kartongin vientihinta seitsemän prosenttia edellisvuodesta. Sellun keskimääräinen vientihinta säilyi samana kuin vuonna 2010. Sahatavaran keskimääräinen vientihinta laski neljä prosenttia vuodesta 2010. Metsäteollisuuden kannattavuus kokonaisuutena heikkeni edellisvuodesta.

Metsäteollisuuden tuotanto vuonna 2011 Suomessa kasvoi kokonaisuutena noin prosentilla. Paperia ja kartonkia tuotettiin 11,3 miljoonaa tonnia, mikä oli neljä prosenttia vähemmän kuin vuonna 2010. Sellua tuotettiin puolestaan saman verran kuin edellisvuonna. Sahatavaran tuotanto lisääntyi seitsemän prosenttia ja oli 10,1 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2011. Vaneria tuotettiin kuusi prosenttia enemmän kuin vuonna 2010.

Puukauppa ja hakkuut

Metsäteollisuuden tuotannon kehitys lisäsi erityisesti tukkipuun tarvetta. Vuonna 2010 kasvaneiden puuvastojen ja metsäteollisuustuotteiden markkinatilanteeseen liittyneen epävarmuuden seurauksena puukauppa kuitenkin väheni vajaan neljänneksen edellisvuodesta. Vuoden 2011 joulukuun myrskyjen puumarkkinavaikutukset näkyvät puukaupassa vuonna 2012. Kokonaisuutena yksityismet-

sien puukauppamäärä oli kaikkiaan 25,2 miljoonaa kuutiometriä.

Vuoden 2011 puukauppamäärä vastaa noin 33 miljoonan kuutiometrin hakkuumäärää yksityismetsistä. Pystykauppojen osuus puukaupasta oli noin 80 prosenttia. Metsäteollisuus osti sekä tukkia että kuitua selvästi edellisvuotta vähemmän

Vuoden 2011 markkinahakkuut nousivat ennakoarvion mukaan noin 54,5 miljoonaa kuutiometriin, mikä on viisi prosenttia enemmän kuin vastaava ennakoarvio vuodelta 2010. Markkinahakkuista kertyi puuta teollisuuden tarvitsema määrä ja kuitupuulla kaadetun puun varastot hieman kasvoivat. Tukkipuun hakkuut kasvoivat kahdeksan ja kuitupuun kolme prosenttia vuodesta 2010. Markkinahakkuiden ja puukaupan erotuksena metsäteollisuuden pystyvarasto supistui voimakkaasti vuoden 2011 aikana.

Yksityismetsien markkinahakkuut olivat 43,1 miljoonaa kuutiometriä, eli 2,5 miljoonaa kuutiometriä edellisvuotta enemmän. Hankintahakkuiden osuus yksityismetsien hakkuista oli viime vuonna 16 prosenttia. Yhtiöiden ja Metsähallituksen metsien hakkuut olivat 11,4 miljoonaa kuutiometriä ja säilyivät edellisvuoden tasolla. Vuoden 2011 markkinahakkuista oli tukkipuuta 23,2 ja kuitupuuta 30,7 miljoonaa kuutiometriä. Energiapuun markkinatilanne oli kilpailevien raaka-aineiden halventumisen ja keskeneräisten tukiratkaisujen vuoksi vaikea.

Puun hinnat

Vuonna 2011 koko maan keskimääräiset kantohinnat pystykaupoissa olivat seuraavat: mäntytukki 55,4 €/m³, kuusitukki 56,8 €/m³, koivutukki 42,5 €/m³, mäntykuitu 16,1 €/m³, kuusikuitu 18,9 €/m³ ja koivukuitu 15,8 €/m³. Vuonna 2011 keskimääräinen nimellinen kantohintataso oli kolme prosenttia korkeampi kuin

vuotta aiemmin. Mänty- ja kuusitukin keskimääräiset kantohinnat nousivat edellisvuodesta kolme prosenttia. Koivutukin hinta puolestaan nousi vuositasolla seitsemän prosenttia. Mäntykuitupuun kantohinta nousi neljä prosenttia, kuusi- ja koivukuitupuun kaksi prosenttia vuodesta 2010.

Puuraaka-aineen tuonti ja vienti

Ulkomaankauppätietojen mukaan raakapuun tuonti supistui vuonna 2011. Marraskuun loppuun mennessä raakapuuta oli tuotu 9,7 miljoonaa kuutiometriä eli 10 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2010 vastaavana aikana. Havupuun osuus tuonnista oli 2,5 miljoonaa kuutiometriä ja lehtipuun 3,5 miljoonaa kuutiometriä. Haketta tuotiin 3,6 miljoonaa kuutiometriä. Valtaosa pyöreän puun tuonnista oli kuitua. Puun vienti kasvoi kokonaisuutena noin viidenneksen edellisvuodesta ja oli noin 1,4 miljoonaa kuutiometriä.

Metsätalouden kannattavuus

Yksityismetsien bruttokantorahatulot kasvoivat vuonna 2011 noin yhdeksän prosenttia, ja olivat noin 1,57 miljardia euroa. Metla arvioi yksityismetsien puuntuotannon kokonaisinvestointien kohonneen 215 miljoonaa euroon vuonna 2011. Tästä metsänomistajien omarahoitusosuus oli arviolta 150 miljoonaa euroa. Yksityismetsätalouden kokonaiskustannusten osuus bruttokantorahatuloista oli Metlan ennusteen mukaan noin 23 prosenttia. Etelä-Suomessa kustannusten osuus oli noin 21 prosenttia bruttotuloista, mutta Pohjois-Suomessa yli 40 prosenttia. Julkisen tuen osuus yksityismetsätalouden bruttokustannuksista laski hieman edellisvuodesta ja oli Metlan arvion

mukaan noin 16 prosenttia.

Yksityismetsätalouden nettotulos ennen veroja ja vieraan pääoman kuluja oli vuonna 2011 keskimäärin 96 euroa metsämaahahtaaria kohhti. Yksityismetsätalouden nettotulos vaihteli suuresti alueittain. Vaihteluväli suuralueittain vuonna 2011 oli Etelä-Suomen 125 eurosta Pohjois-Suomen 35 euroon metsähehtaarialta. Suhteellisesti metsätalouden kannattavuus parani yhtä paljon Etelä- ja Pohjois-Suomessa eli yhdeksän prosenttia vuodesta 2010.

Yksityismetsien metsänhoito- ja perusparannustyöt

Taimikon- ja nuorten metsien hoidon kokonaismäärä yksityismetsissä oli vuonna 2011 noin 180 000 hehtaaria. Tämä on sama määrä kuin edellisvuonna. Metsänviljelyala oli ennakkotietojen mukaan noin 80 000 hehtaaria. Metsänlannoitusta tehtiin vuonna 2011 suunnilleen 22 000 hehtaarilla. Kunnostusojitusta tehtiin noin 48 000 hehtaarilla eli saman verran kuin 2010. Uusia metsäautoiteita rakennettiin ja perusparannettiin noin 2 100 kilometriä.

Puumarkkinat Keski-Suomessa

Metsäverotuksen muutokset vaikuttivat vuoden 2011 puumarkkinarytmiin, sillä alkuvuosi oli puukaupan osalta hiljainen. Keväällä ja alkukesästä parantunut tukin hintataso ja sahojen voimistunut puun kysyntä vilkastutti puukauppaa. Puun hintataso oli tukilla nouseva aina elokuulle asti. Kuitupuun hintataso oli korkeimmillaan kesäkuussa. Puun myyntimäärä olikin ainoastaan kesäkuussa edellisvuoden vastaavan ajankohdan myyntimäärää suurempi. Elokuussa euroalueen talouskriisi lisäsi epävarmuutta, mikä vaimensi puukauppaa huomattavasti elokuun lopulla. Puukauppavuosi päättyi edellisvuotta vaisummin, vaikka loka- ja marraskuu olivat syyskuuta vilkkaampia kauppakuukausia.

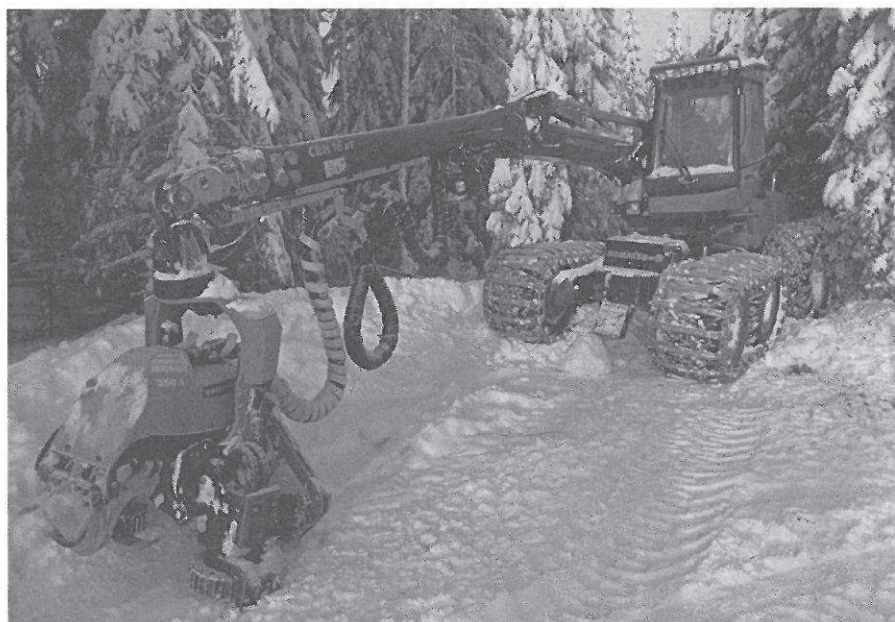
Talven tulon viivästyminen siirsi

talvileimikoiden hakkuiden aloituksen aina vuoden 2012 alkuun asti. Vuonna 2011 Keski-Suomen metsät säästyivät merkittävilta myrskytuhoilta, mutta joulun aikaan Etelä- ja Länsi-Suomessa tuhoa tehnyt Hannu-myrsky kaatoi Keski-Suomessa puuta arviolta 100 000 kuutiometriä.

Kemera-varat

Vuonna 2011 kestävän metsätalouden rahoituslain mukaiset varat tuli-

vat täysimääräisesti hyödynnettyä ja rahoitettavia töitä siirtyi vuoden 2012 maksatuksiin. Keski-Suomessa varoja käytettiin 7,2 miljoonaa euroa. Merkittävimmät tukikohteet olivat nuoren metsän hoito ja energiapuun korjuu. Kertomusvuonna Kemeran energiapuun korjuutuen piti päättyä ja ottaa käyttöön erillinen pienpuun energiatuki. Muutos olisi tarvinnut hyväksynnän EU-komissiosta, mutta sitä ei saatu, joten Kemeran energiapuun korjuutuki jatkuu toistaiseksi ennallaan.

Keski-Suomi PYSTYKAUPAT

Puutavaralaji	2011 €/m ³	2010 €/m ³	Muutos €	Muutos %
Mäntytukki	55,8	53,5	2,3 €	4,3 %
Kuusitukki	57,5	55,1	2,4 €	4,4 %
Koivutukki	42,9	39,9	3,0 €	7,5 %
Mäntykuitu	16,1	15,0	1,1 €	7,3 %
Kuusikuitu	19,2	18,3	0,9 €	4,9 %
Koivukuitu	15,9	15,2	0,7 €	4,6 %

HANKINTAKAUPAT

Puutavaralaji	2011 €/m ³	2010 €/m ³	Muutos €	Muutos %
Mäntytukki	58,3	55,2	3,1 €	5,6 %
Kuusitukki	57,7	55,1	2,6 €	4,7 %
Koivutukki	48,0	45,3	2,7 €	6,0 %
Mäntykuitu	31,6	29,8	1,8 €	6,0 %
Kuusikuitu	31,1	30,3	0,8 €	2,6 %
Koivukuitu	31,3	29,7	1,6 €	5,4 %

Lähde: Metinfo

MTK-Keski-Suomen jäsenet 31.12.2011

Vuonna 2011 jäsenenä oli 24 tuottajayhdistystä ja 13 yhteisöjäsenä.

Paikallisyhdistys	0,01-9,99 ha	10,00-24,99 ha	25,00-49,99 ha	50,00-99,99 ha	100,00-150,00 ha	yli 150 ha	metsäjäsenet	jäsentilat yhteensä	perheenjäsenet	muut henkilöjäsenet	kaikki jäsenet yht. 2011	Muutos 11/10
Hankasalmi	24	59	44	26	5	1	28	187	285	7	479	-12
Joutsa	15	21	22	10	1	2	26	97	112	5	214	-13
Jyväskylä	14	21	19	12	3	1	29	99	106	21	226	-2
Jämsän seutu	81	53	46	36	9	4	111	340	412	15	767	-10
Kannonkoski	8	20	14	11	2	0	19	74	156	0	230	2
Karstula	11	27	30	18	6	0	14	106	172	4	282	1
Keurusseutu	42	55	42	26	5	0	102	272	372	9	653	5
Kinnula	3	36	24	8	1	0	2	74	53	1	128	-24
Kivijärvi	6	15	8	4	1	0	17	51	77	7	135	-2
Konnevesi	58	41	36	3	1	0	78	217	254	13	484	-22
Korpilahti-Muurame	44	41	37	25	2	1	95	245	281	11	537	16
Kyyjärvi	9	26	13	12	2	1	32	95	134	6	235	-3
Laukaa	28	43	42	33	5	0	65	216	214	10	440	11
Leivonmäki	12	7	4	3	0	1	11	38	71	5	114	-3
Lievestuore	2	10	9	9	0	0	14	44	63	5	112	-1
Luhanka	17	18	7	3	1	0	27	73	74	5	152	-4
Muurasjärvi	2	9	12	11	1	2	22	59	119	19	197	21
Petäjävesi	12	32	9	9	0	3	22	87	99	6	192	17
Pihtipudas	8	15	27	19	3	2	36	110	133	3	246	-3
Saarijärvi	52	83	78	33	2	3	69	320	349	10	679	-4
Toivakka	9	14	10	5	2	0	15	55	55	0	110	-3
Uurainen	23	33	18	7	2	0	10	93	139	5	237	-2
Viitasaari	24	30	45	20	2	2	56	179	214	10	403	-10
Äänekoski	62	60	23	10	3	1	62	221	380	22	623	-3
Yhteensä	566	769	619	353	59	24	962	3352	4324	199	7875	-48

Yhteisöjäsenet

Osuuskunta Maitosuomi

Osuuskunta Karjaportti

Alueosuuskunta Itämaito

Metsäliitto Osuuskunta

Osuuskunta Pohjolan Maito

Osuuskauppa Keskimaa

Osuuskunta Tuottajain Maito

Vapo

Osuuskunta Maitomaa

Keski-Suomen Osuuspankki

Osuuskunta Lihakunta

Tapiola

Itikka Osuuskunta

MTK Keski-Suomi ry paikallisyhdistykset ja jäsenmäärä 2011

Johtokunta 2011

PUHEENJOHTAJA vuodesta
Pakkanen Jarkko, Jyväskylä 2011
Johtokunnan jäsen 2010

VARAPUHEENJOHTAJA vuodesta
Hankamäki Kalle, Jämsä 2009
Puheenjohtaja 2007-2008
Johtokunnan jäsen 2006

MUUT JÄSENET

Heinonen Tiina, Luhanka 2005
Kainu Hannu Kyyjärvi 1979-1984, 2007
Kauppinen Jukka, Hankasalmi 2010
Mäkelä Simo, Kannonkoski 2010
Pusa Paula, Keuruu 1994-1999 ja 2006-2011
Savolainen Jyrki, Laukaa 2007
Toikkanen Irma, Pihtipudas 2002

NUORTEN VALIOKUNTA

Ahonen Tomi, Uurainen
Anttila Tuomo, Jämsän seutu
Lunttila Tommi, Äänekoski
Mäkinen Tuomas vpj., Jyväskylä
Tuukkanen Antti pj., Kyyjärvi
Vaissi Juho, Keurusseutu
Heinonen Tiina (jk.ed), Luhanka
Kettunen Anja, sihteeri

EDUSTAJAT ITÄ-SUOMEN TUOTTAJALIITTOJEN VALIOKUNNISSA 2011

MAITOVALIOKUNTA

Kainu Hannu, Kyyjärvi
Pusa Paula, Keuruu

LUOMUVALIOKUNTA

Poikonen Toivo, Karstula
Hatakka Markku, Hankasalmi
Lunttila Tommi, asiantuntija, Äänekoski

MAASEUTUYRITTÄJÄVALIOKUNTA

Kallio Markus, Laukaa
Lehmuskoski Jussi, Uurainen
Kettunen Anja, sihteeri

YMPÄRISTÖ- JA MAAPOLIITTINEN VALIOKUNTA

Kytömaa Marko, Laukaa
Kallio Mikko, varajäsen, Saarijärvi

VILJAVALIOKUNTA

Hankamäki Kalle, Jämsän seutu
Lunttila Tommi, asiantuntija, Äänekoski
Lappalainen Juha, sihteeri

LIHAVALIOKUNTA

Mäkelä Simo, Kannonkoski
Kauppinen Jukka, Hankasalmi
Hetemäki Eero, asiantuntija, Saarijärvi

SOSIAALIVALIOKUNTA

Pusa Paula, Keurusseutu
Pelto-Arvo Reijo, Jämsän seutu
Toikkanen Irma, varajäsen, Pihtipudas

VEROVALIOKUNTA

Vuoriniemi Hannu, Keurusseutu
Pirttiniemi Ari, Saarijärvi

KULUTTAJATYÖRYHMÄ

Leivonen Vuokko, Viitasaari
Heinonen Tiina, varajäsen, Luhanka

EDUSTAJAT MTK:SSA

VALTUUSKUNTA

Lunttila Tommi, Äänekoski
Pakkanen Jarkko, Jyväskylä

VALTUUSKUNNAN VARAJÄSENET

Hankamäki Kalle, Jämsän seutu
Heinonen Tiina, Luhanka

ALUEKEHITYSVALIOKUNTA

Pakkanen Jarkko, Jyväskylä

MAASEUTUYRITTÄJÄVALIOKUNTA

Lehmuskoski Jussi, Uurainen

SIKAJAOSTO

Hetemäki Eero, Saarijärvi

ENERGIAVALIOKUNTA

Kalmari Erkki, Laukaa

Toimintakertomus 2011

Johtokunnan toiminta

MTK Keski-Suomen johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Jarkko Pakkanen Jyväskylästä ja varapuheenjohtajaksi valittiin edelleen Kalle Hankamäki Jämsästä. MTK:n valtuuskunnassa oli liiton edustajan puheenjohtajan lisäksi Tommi Lunttila Äänekoskelta. Tommi Lunttila on samalla MTK:n valtuuskunnan toinen varapuheenjohtaja. Johtokunta kokoontui vuoden aikana kymmenen kertaa, joista yksi oli Itä-Suomen liittojen alueella järjestetty MTK:n rakenneseminaari ja toinen oli yhdistetty joululounas ja palautekeskustelu johtokuntatyöskentelystä. Liiton työvaliokuntaan kuuluivat Jarkko Pakkanen, Paula Pusa, Kalle Hankamäki ja Hannu Kainu.

Johtokunnan kokousten asioista

koko vuoden läpi kantanut teema maatalouspolitiikan ohella oli järjestön rakenne ja markkinoilla tapahtuneet muutokset. Osana järjestön rakenneasiaa oli Itä-Suomen MTK-liittojen alueella toteutettu toimihenkilöiden osaamiskartoitus. Lihan osalta huono tuottajahinta ja kannattavuus olivat jo tuttuja aiheita. Johtokunnassa käytiin vuoden aikana läpi liiton talous- ja henkilöstöasioiden ohella mm. eri tuotantosuintien, investointien, vaihemaakuntakaavojen, politiikan, sosiaalipolitiikan ja tukivalvontojen ajankohtaisia asioita. Valtuuskunnan kokousvalmistelut veivät myös osansa johtokunnan ajasta.

Järjestötyö

Liiton kevätkokous pidettiin huhtikuussa ja syyskokous joulukuussa.

KoneAgriassa MTK Keski-Suomi oli mukana MTK:n ja Maaseudun Tulevaisuuden yhteisellä osastolla. Maaseutugaala pidettiin marraskuussa Martin Kievarissa. MTK Keski-Suomi oli mukana järjestämässä tapahtumaa, jossa palkittiin mm. investoineita viljelijöitä. Paikalla oli reilu sata henkilöä. Illan menusta vastasivat Keski-Suomen keittiömestarit. Työtä kotimaisen ja lähiruuan hyväksi tehtiin myös mm. yhteistyössä Jyväskylän ammattikorkeakoulun ProRuokakulttuuri –hankkeen kanssa, jossa tuottajaliiton edustaja on hankkeen ohjausryhmässä.

Tuote- ja sektorikohtaisten valiokuntien tehtäviä hoitavat Itä-Suomen tuottajaliittojen yhteiset valiokunnat, joita ovat maitovaliokunta, viljavaliokunta, lihavaliokunta, maaseutuyrittäjävaliokunta, luomuvaiokunta, ve-

MTK:n ja Maaseudun tulevaisuuden osasto KoneAgria -näyttelyssä 19.-22.10.2011

rovaliokunta, ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta, sosiaalivaliokunta sekä kuluttajatyöryhmä. Keski-Suomessa ainoana omana valiokuntana toimii maaseutunuorten valiokunta, joka kokoontui kolme kertaa virallisiin kokouksiin.

Maaseutunuorten Syysparlamentin pidettiin Mikkelissä 18.–19.11.2011. Keski-Suomesta oli mukana Tero Lahti ja Tommi Lunttila. Maaseutunuorten valiokunnan edustaja osallistui myös kevätparlamenttiin, joka pidettiin Espoossa 28.3.2011. Maaseutunuorille järjestettiin järjestökoulutuksen puitteissa valtakunnallinen SporttiStartti-tapahtuma Jämsän Himoksella 18.–19.3.2011, johon osallistui Keski-Suomesta 23 maaseutunuorta. Samassa yhteydessä pidettiin Itä-Suomen alueen yhteinen nuorten valiokunnan tapaaminen. Tuottajayhdistysten MaNu-yhteyshenkilö toimintaa maaseutunuorten asioiden hoidosta ja yhteydenpidosta yhdistyksen alueella jatkettiin. Maaseutunuorille järjestettiin tapaaminen Wanhoissa Wehkeissä Karstulassa 11.11.2011. Osallistujia on 33 henkilöä.

Liiton toimi- ja luottamushenkilöt osallistuivat tuottajayhdistysten kevä- ja syyskokouksiin. Tuottajayhdistysten puheenjohtajille ja sihteerille järjestettiin ajankohtaispäivä lokakuun alkupuolella. Kaksipäiväinen tapahtuma järjestettiin yhdessä MTK Etelä-Savon, MTK Pohjois-Savon ja MTK Pohjois-Karjalan kanssa. Alkuvuodesta järjestettiin pari tuottajayhdistysten kehityskeskustelua, mutta tavoitteeksi asetettua määrää ei saavutettu. Kehityskeskustelussa käydään läpi yhdistyksen ja johtokunnan toimintaa sekä taloudellisia resursseja. Keskusteluja on tarkoitus jatkaa vuonna 2012. Lokakuun alussa toteutettiin neljännen kerran jäsenkirjeen lähettäminen kaikille jäsenille. Ajankohtaisten asioiden lisäksi kirjeessä oli alennuslippu KoneAgria-näytteelyyn ja yhteistyötahojen materiaalia. Lisäksi tuottajayhdistyksille tehtiin valmiita jäsenkirjepohjia yhdistyksen jäsenviestintää varten.

Järjestön peruskoulutuksia järjestettiin yhteistyössä Itä-Suomen alueen tuottajaliittojen, Pohjois-Kar-

jalan, Pohjois-Savon ja Etelä-Savon kanssa. MTK Start 2 -viestintäkurssi järjestettiin 1.–2.12.2012 Kuopiossa. Ympäristöasiamiehille järjestettiin koulutus Varkaudessa 12.2.2011. EU-avustajille pidettiin koulutus päätukihakuun liittyvistä asioista 25.3.2011. EU-avustajien lisäksi koulutukseen osallistui ELY-keskuksen ja kuntien viranomaisia sekä ProAgrian neuvoja. Vakuutettuja EU-avustajia määrä vähenee joka vuosi ja 2011 heitä oli Keski-Suomessa 38 henkilöä. Valvonta-avustajia toimii Keski-Suomessa noin kymmenen. Osa johtokunnan jäsenistä ja toimihenkilöistä osallistui Pellervon tulevaisuusseminareihin.

Edunvalvonta

Maatalouspolitiikassa päähuomio oli vuoden 2014 uudistuksessa. Keväällä nimettiin edustajia uudistusta valmisteleviin työryhmiin. Maakunnallisesti merkittävä oli maataloushallinnon tulevan uudistuksen ns. maksajaviraston valmistelu. Lisäksi jo totuttuun tapaan pienille tiloille painottuneet pinta-alavalvonnat aiheuttivat Keski-Suomessa paljon seuraamuksia. Sähköisessä tukihaussa oli viljelijällä ensimmäistä kertaa mahdollisuus tehdä myös karttakorjauksia. Karttamuutoksia tehtiin odotettua vähemmän. Erityisesti huomioitavaa oli, että näistä korjauksista vain noin kymmenen prosenttia meni ristiintarkastukseen, kun paperikartalle tehdyistä korjauksista ristiintarkastukseen meni yli puolet. Maatalouspolitiikkaa hoidettiin yhteydenpidolla MTK:n johtokunnan jäseniin, keskusliiton toimihenkilöihin, MMM:n virkamiehiin sekä ministereiden ja kansanedustajien kautta.

MTK Keski-Suomi oli mukana Keski-Suomen kolmannen vaihe-maakuntakaavan Turvan valmistelutyössä. Tavoitteena on turvata Keski-Suomen maakunnassa turvetuotannon tarpeet sekä turvata suojellisesti arvokkaat suoluonnon kohteet. Vaihekaavaan liitetään myös selvitys potentiaalisista tuulivoima-alueista Keski-Suomessa. Kaavan luonnos tuli nähtäville ja samalla lausunnoille vuoden 2011 lopulla. Jo aiemmin

pyydettiin kommentteja tuulivoimapuistoja koskevaan selvitykseen. Laajakaista kaikille –hankkeen toteutus eteni noin kymmenen kunnan osalta. Toteutusvaiheessa oltiin vasta Kinnulassa ja Multialla. Äänekoskea ja Laukaata lukuun ottamatta toteuttajana laajakaistahankkeissa on osuuskunta Kuuskaista. Ympäristö- ja maapolitiikan kokonaisuuteen liittyy myös kantaverkkoyhtiö Finngrid Oy:n 400 kV sähkölinjahanke Keski-Suomesta Oulujoelle. Hanke on ympäristövaikutusten arviointivaiheessa ja varsinainen linjan rakentaminen alkanee vuonna 2017. MTK Keski-Suomella on edustaja hankkeen YVA-ohjausryhmässä.

Ympäristöpolitiikan sektorilta tuottajaliittoa työllistivät toimintakertomusvuoden aikana edelleen myös kotieläintilojen ympäristölupa-asiat sekä kunnalliset ympäristönsuojelumääräykset. Ainakaan vielä ELY/AVI-uudistus ei tuonut Keski-Suomen helpotusta ympäristölupaongelmiin. Olimme edustettuna myös Petäjävedelle perustettuun Pengerjoen kuormitusta selvittävän työryhmään. Selvityksen ja kesän aikaisen vesinäytteiden oton rahoitti Vapo. Selvityksen kirjoitustyö jatkui vuoden 2012 puolelle asti. Lisäksi olimme mukana Saarijärven reitille perustetussa toimikunnassa, jonka tarkoituksena on etsiä parannuskeinoja vesistön tilaan.

Ympäristö- ja maapolitiikan hallinnon alalla tuottajaliitolla oli edustus maakuntakaavoitustyöryhmien lisäksi maakunnan vesienhoidon yhteistyöryhmässä, vesipuidedirektiivin toimeenpanon ohjausryhmässä sekä Kymijoen-Suomenlahden ja Kokemäenjoen-Selkämeren vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmien ja niiden toimeenpanon valmistelussa, maakunnan kulttuuriympäristötyöryhmässä, Saarijärven vesireitin neuvottelukunnassa ja luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelun työryhmässä. Saarijärven reitin vesistöasiat ovat olleet esillä myös Jyväskylän ammattikorkeakoulun luonnonvarainstituutin MAISA-hankkeessa, jonka ohjausryhmässä on tuottajaliiton edustus.

Tuottajaliittojen sosiaalivaliokuntien koulutuspäivät järjestettiin elo-

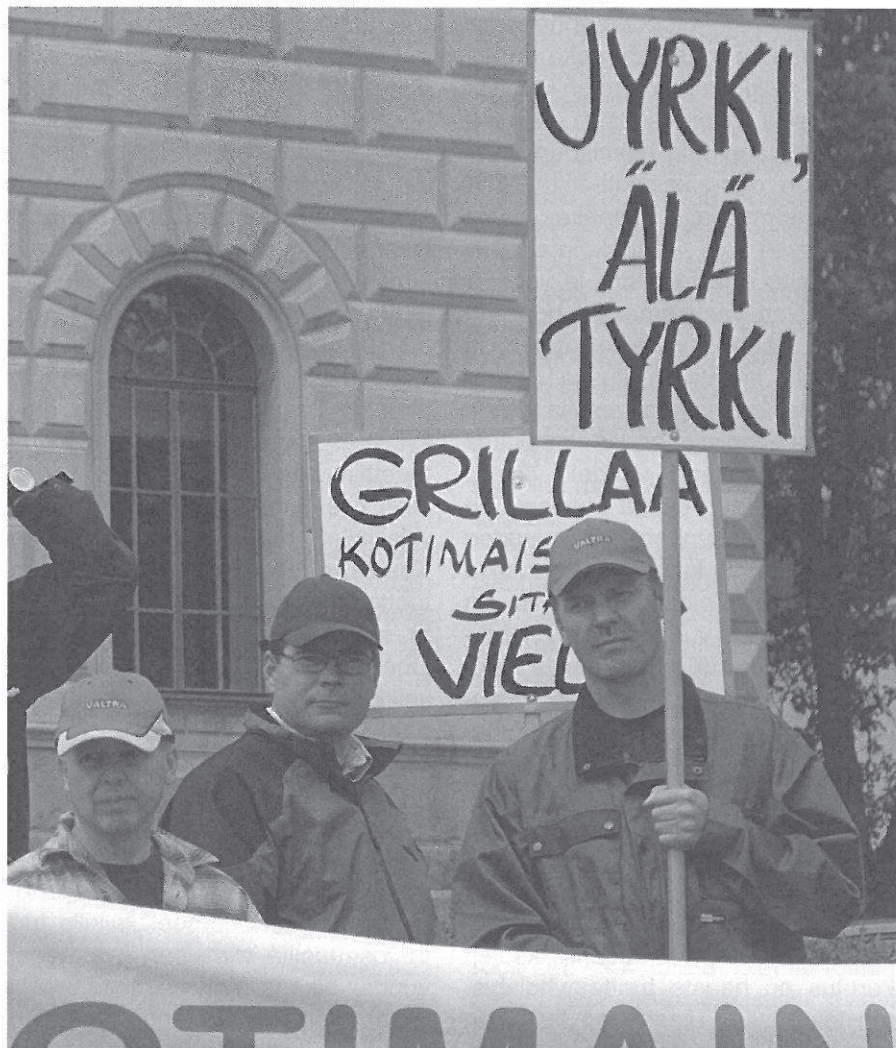
kuun alussa Jyväskylässä. Tuottajajyhdistyksiä aktivoitiin kiinnittämään huomiota MYEL-työtulon riittävyteen ja lomituksen paikallisten lomitussyhteistyöryhmien toimivuuteen.

Tuki- ja verokoulutukset toteutettiin osana Hinkalo-hanketta. Helmikuussa järjestettiin 10 veroinfoa. Kouluttajana toimi Hannu Vuoriniemi. Erityisesti metsäverotuksen erilaiset määräaikaiset verovapaudet kiinnostivat jäsenistöä. Koulutuksiin osallistui noin 200 henkilöä. Tukihakukoulutuksia pidettiin viidellä paikkakunnalla. Tukihakukoulutusten osallistujamäärä oli tilaisuuksien vähenemisestä johtuen selvästi aiempaa pienempi. Toisaalta tukijärjestelmässä ei ole ollut merkittäviä muutoksia parin viimeisen vuoden aikana. Valtakunnallisesti toteutettiin kolmannen kerran sähköinen tukihaku, jota keskisuomalaiset viljelijät käyttivät muuhun Suomeen verrattuna keskimääräistä aktiivisemmin. TÄKY+ -hanke toteutti maaliskuussa viisi sähköisen tukihaun koulutustilaisuutta eri puolilla Keski-Suomea.

Hanketoiminta

Liiton kehittämistyötä jatkettiin vuoden 2008 lopussa käynnistyneellä TÄKY –maatilat kehittyvät hankkeella, joka muuttui alkuvuonna jätetyn muutos- ja jatkoaikahakemuksen myötä TÄKY+ –maatilat kehittyvät hankkeeksi. Oman hankkeen lisäksi MTK Keski-Suomella on edustus Maitoa ja nautanlihaa Keski-Suomesta, Hinkalo- ja Maisa-hankkeiden ohjausryhmissä. Näiden hankkeiden kanssa tehdään myös paljon yhteistyötä.

TÄKY -hankkeen toiminta keskittyy maatilayritysten omistajanvaihdoksiin ja taloushallintaan, maatalouden ympäristöasioihin sekä paikallisista tarpeista lähtevän yhteistoiminnan aktivointiin. Tavoitteena on parantaa maatilayritysten kilpailukykyä, ammatillista osaamista ja hyvinvointia sekä löytää mahdollisuuksia positiiviseen kehittymiseen. Vuonna 2011 järjestettiin yhteensä 138 koulutustilaisuutta, joista 42 teemapäivää ja 12 pienryhmätalaisuutta. Osallistujille pidettiin vuoden aikana

Hallitusneuvotteluiden aikaan 14.6.2011 pidettiin säätytalon edessä mielenilmaus.

70 sukupolvenvaihdosvalmennusta ja yksitoista ympäristökatselmusta. Oppilastyöpäiviä (8 h) vuonna 2011 muodostui 558 kpl. Hankkeen koulutuksiin osallistui vuoden aikana yhteensä 273 henkilöä, joista 181 miestä ja 92 naista. Hankkeen toimintaa on edelleen markkinoitu tuottajajyhdistyksille etenkin paikallisen toiminnan aktivoimiseksi. Hankkeen ohjausryhmä piti vuoden aikana viisi kokousta.

Jäsenedut

MTK Keski-Suomella oli jäsenetusopimukset kahden lakitoimiston, Nordius-keijuun kuuluvan asianajotoimisto Halonen & Lakka Oy:n ja asianajotoimisto Erkki Urtin kanssa. Teollisuustuotteita, tarvikkeita, varaosia ja työvaatteita hankittaessa kannattaa

käyttää Etra Oy:n, Würth Oy:n sekä AGA:n jäsenetuja. Etran ja Würth'in kanssa on sovittu tuoteryhmäkohtaiset alennukset, jotka myönnetään Keski-Suomen alueen myymälöissä. AGA:n kaasuista ja pullovuokrasta myönnetään jäsenalennus kaikissa Keski-Suomen alueen myyntipisteissä. Näiden lisäksi on Nettitieto Oy:n kanssa jäsenetusopimus Farminetti-palvelusta, joka kattaa maaseutu yrityksen sähköposti ja kotisivupalvelut ylläpitöineen. EkoKemin kanssa jäsenetuna on paalimuovijätteen kerääminen maataloilta.

Tilinpäätös

MTK-Keski-Suomi tekee voitollisen tilinpäätöksen vuodelta 2011. Toiminnallinen tulos on 12 250,20 euroa voitollinen. Ennakoitua parempi tulos

johtuu joidenkin tuloerien ennakoitua suuremmasta määrästä sekä ennen kaikkea palkkakustannusten kehityksestä, sillä budjetoidusta poiketen Anja Kettunen teki helmikuun alusta alkaen osa-aikaisesti töitä MTK Keski-Suomessa. Toisaalta myös menoerissä oli ennakoimattomia muutoksia, sillä toimisto- ja vuokra-kiinteistöjen vastikemaksut nousivat kesällä lähes viidelläkymmenellä prosentilla kesäkuun alussa. Korkojen ollessa edelleen alhaisella tasolla on tuottajayhdistysten jäsenmaksuja edelleen korotettu vuodelle 2012. Kuluvan vuoden osalta omaisuuden tuotto tulee olemaan edellisvuoden tasolla. Suurin kuluerä ovat palkat sivukuineen. Toimintamenoissa on selvää kasvua vuodelle 2012 johtuen järjestöillisistä tapahtumista sekä panostamisesta järjestötyöhön. Taloudellisen tuloksen riskit liittyvät työntekijöiden mahdollisiin pitkäaikaisiin sairaslomiin, äkillisiin toimintamenoihin, joihin ei ole budjetoinnissa voitu varautua ja eläkevakuutusmaksuihin, joiden lopullinen summa riippuu MTK:n eläkesäätiön sijoitustoiminnan onnistumisesta. Jäsenmaksujen korotus on haaste tuottajayhdistysten taloudelle. Tilanne on kuitenkin parantunut aiemmasta, sillä jäsenmäärän lasku on parin viime vuoden aikana hidastunut ja maksamattomia jäsenmaksuja on ollut aiempaa vähemmän.

Kevätkokous

Liiton kevätkokous pidettiin Pohjoisen Keski-Suomen Oppimiskeskuksessa Äänekoskella 14.4.2011. Paikalla oli 55 osallistujaa, joista virallisia kokousedustajia oli 51 henkilöä 20 tuottajayhdistyksestä ja 6 yhteisöjäsentä. Kokouksen avasi liiton puheenjohtaja Jarkko Pakkanen. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Eija Harju Jämsästä ja sihteeriksi Juha Lappalainen.

Tiina Linnainmaa kertoi aluksi kotitilastaan ja perheestään. Esitelmässä hän kävi läpi MTK:n valtuuskunnan kokoonpanon, tehtävät, näkyvyyden niin julkisuuteen kuin jäsenistöön sekä mahdollisia toiminnan ongelmakohtia. Lopuksi Linnainmaan kertoi ajankohtaisia ruoka-asi-

oita ja maatalouspolitiikkaa.

Keskustelussa keskeisiä esille nousseita asioita olivat maatalouden huono kannattavuus ja alhaiset lihan tuottajahinnat. Tukien osalta puhuttiin rahalliselta arvoltaan eritasoiset emolehmätuotannon tuet eri EU:n jäsenmaissa ja tilatuen lisäosien siirtyminen tasatukeen. Eläinlääkäreiden EU-tukien pitäisi olla samalla tasolla eri EU-maissa.

Kuluttajien todettiin haluavan lähiruokaa ja naudanlihalla on hyvä kysyntä. Keskustelussa markkinat todettiin lihatalojen tiukasti kilpailuksi taistelutantereeksi, mikä jättää viljelijälle huonon tuottajahinnan. Keski-Euroopassa naudanlihan tuottajat saavat 20–30 senttiä kilolta meitä parempaa tuottajahintaa. Lihaa tuodaan Puolasta Suomeen, vaikka tuottaja saa siellä saman hinnan. Pirkanmaalla on osuuskaupan kanssa keskusteltu puolalaisesta lihasta, mutta kauppa ei ole halukas tulemaan ketjun muiden toimijoiden kanssa samaan pöytään keskustelemaan asioista. Kannattavuuskertoimet ovat huonontuneet kaikilla tuotantosuosunnilla viimeisen kymmenen vuoden aikana. Yritystoiminta voi olla useamman vuoden tappiollista ainoastaan kivijalkaa syömällä. Tämä on tällä hetkellä tilanne monelta tilalla.

MTK:n valtuuskunnan osalta pitäisi keskustelun perusteella miettiä sekä rakennetta että kokoonpanoa. Liittojen puheenjohtajat eivät saisi viedä paikkaa muilta valtuuskunnan jäseniltä. Luottamushenkilöpaikkojen jakamista jäsentilojen lukumäärän perusteella esitettiin myös. Toisaalta jäsenmäärä todettiin tuovan myös jotain uskottavuutta järjestölle. Pelkkä tilalukumäärä näyttäisi ehkä vähän pieneltä. Valtuuskunnan puheiden ja viestien vaikuttavuus riippuu myös maatalousministeristä. Jos viesti ei ole yhtenäinen, niin ministerille jää vapaat kädet tehdä haluamiaan päätöksiä. MTK:n johtokunnan tulee toimia valtuuskunnan velvoitteiden mukaan.

Keskustelussa nousi esille myös liiallinen synkistely. Joissain puheenvuoroissa toivottiin edes yritystä nähdä tulevaisuus vähän positiivisemmin. 1970-luvulta lähtien järjestön viesti on ollut sama ja vielä meitä

on täällä. Todennäköisesti on vielä meidän jälkeen. Kun pohjanmaalla ajelee, niin jostain niihin traktoreihin on tuloja löydetty. Edunvalvonnan todettiin olevan monesti synkistelyä ja uhkakuvien maalailua.

Syyskokous

Liiton syyskokous pidettiin Keski-Suomen opiston Suolahtisissa Äänekoskella 7.12.2011. Paikalla oli 73 henkilöä, joista virallisia kokousedustajia oli 69 henkilöä 23 tuottajayhdistyksestä ja 7 yhteisöjäsentä. Kokouksen avasi liiton puheenjohtaja Jarkko Pakkanen. Avauksessaan puheenjohtaja kävi läpi eduskuntavaalien tuloksen, kuluneen kasvukauden, maataloustuotteiden markkinatilanteen, maatalouden kannattavuuden ja eläinaktivistien toiminnan sekä kertasi kuluttajatyön tärkeyden. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Tomi Ahonen Uraisilta ja sihteeriksi toiminnanjohtaja Juha Lappalainen.

Kokouksesitelmän piti MTK:n johtokunnan jäsen Eero Isomaa. Ajankohtaisista metsätalouden asioista alusti MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtaja Mikko Tirola. Lisäksi lähiruokapiirien toimintaa esitteli JAPA ry:n koordinaattori Anna Sarkkinen.

Eero Isomaan mukaan maatilojen tulokehitys on ollut 2000-luvulla huolestuttava, koska tulot ovat laskeneet koko ajan. Viljasektorin haasteena tulevalle vuodelle on riski tarjonnan lisääntymisestä. Öljykasvialaa tarvitsiin 100 000 – 120 000 hehtaaria valkuaisomavaraisuuden parantamiseksi sekä viljan ylitarjonnan pienentämiseksi. Näillä näkymin viljatilojen kannattavuus heikkenee ensi vuonna. Maidon tuottajahinta on EU:ssa keskimäärin vähän yli 34 c/l, mikä tarkoittaa Itä-Euroopan maissa yli 30 sentin tuottajahintaa. Tuottajaorganisaatioita koskeva lakipaketti on sovittu EU-tasolla maidon osalta. Seuraavana on vuorossa kansallinen toimeenpano. Isomaa oli huolissaan MMM:n päätöksestä poistaa kiintiövaatimus investointituista.

Sianlihamarkkina on ollut muuttamaton jo yli vuoden huomattavasta kustannusnoususta huolimatta. Keski-Euroopan markkinatilanne

sianlihassa on vahvistunut elokuusta lähtien. HKScanin valinta vähentää sianlihan tuotantoa tarkoittaa kylmää kyytiä osalle viljelijöistä, sillä mm. tilan sijainti on merkittävä tekijä valittaessa uusittavia tuotantosopimuksia. Kiinan sianlihamarkkinoille on saatu tie avattua, mutta tässäkin asiassa tanskalaiset näyttävät keräävän suurimman hyödyn. Naudanlihan osalta olemme kriittisellä rajalla omavaraisuuden suhteen. Esimerkiksi Ruotsin omavaraisuus on hieman pienempi, mutta he eivät enää pysty toteuttamaan kotimaisuus-kampanjoita. Naudanlihan hinnoittelun osalta on mielenkiintoista, että lähes kaikki naapurimaat pystyvät maksamaan meitä parempaa tuottajahintaa.

Valtion budjetissa MMM:n hallinnonalalle kohdistamat säästöt vaikuttavat väkisin viljelijän tuloihin. Tulee muistaa, että tukirahat ovat aina poliittisten päätösten takana olevaa rahaa. Tämä pätee myös EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan. Luopumistukeen ja investointien rahoitukseen on tulossa merkittävät säästöt vuodelle 2012. Tulotukien leikkaukset kohdistuvat sikoihin ja siipikarjaan. Energiaverojen palautukseen kohdistuvat säästöt saatiin peruttua maataloustuopossa.

CAP-uudistuksen osalta Isomaan viesti oli, että muutoksia nyt esitettyyn malliin tulee. Prosessi kestää pari vuotta ja talouskriisi tuonee vielä oman vaikutuksensa kokonaisrahoitukseen, vaikka kesällä jo muuta sovitettiin. Meille tärkeä asia on tuotantoon sidottujen tukien kokonaismäärä. Tuottajaorganisaatiot laajenevat maidosta myös muille toimialoille.

Isomaa kävi läpi elintarvikeketjussa käytettyjen kulutusmenojen jakauman muutosta 2000-luvulla. Kymmenen vuoden aikana tulleesta lisäkasvusta 2,5 mrd. euroa on mennyt kaupalle, kun maa-taloustuottajien osuus kasvusta on noin 100 milj. euroa. Teollisuuden osuus on samana aikana kasvanut reilun 500 milj.

euroa. Kaikesta huolimatta maatalouden tulevaisuuskuva on pitkällä aikavälillä valoisa. Väestönkasvu ja kulutustottumusten muutokset lisäävät ruuan kysyntää. Myös puhdas vesi tulee olemaan niukkuustekijä. Tuotannon vastuullisuus on nouseva trendi. Näitä asioita ovat mm. ilmastomuutos ja eläinten hyvinvointi.

Mikko Tirola kertasi hallitusohjelman valmistelua ja hallitusohjelmaa metsätalouden näkökulmasta. Metsätalouden tulo saatiin estettyä, mutta eräät tahot eivät ole siitä vielä luopuneet. Metsätalouden osalta hallitusohjelmassa on paljon hyviä asioita, mutta leikkaukset ovat maataloutta kovempia. Laki metsänhoitoyhdistyksistä tullaan käymään läpi hallituskauden aikana. Nyt sitä valmistelelee nelihenkinen työryhmä. Metsänhoitoyhdistystä voi tällä hetkellä pitää sellaisena tuottajaorganisaationa, joita maatalouteen ollaan nyt perustamassa. Yksi skenaario on koko metsänhoitoyhdistyslain kumoaminen.

Puukauppa on käynyt markkina-tilanteeseen nähden yllättävän vilkkaana ja hintataso on säilynyt kohtuullisen hyvin. Sahatavarakauppaa tehdään Eurooppaan ensi vuoden alkupuolen osalta parin viikon toimitusajalla, mikä tekee markkinoiden ennustamisesta vaikeata. Talvileimikoista on ylitarjontaa, mutta keli-irikkoleimikoista on puutetta ja ne säilyttänevät hintatasonsa hyvin keväeseen asti.

Lopuksi Tirola kertasi MTK:n toimintaa puukauppartelliasta. Jokaisen metsänomistajan tulee käydä läpi omat puunmyyntinsä kartellikaudelta. Kartellissa olivat mukana kaikki kolme isoa toimijaa, jotka on myös asiasta tuomittu. Meiltä puuttuu kuitenkin ryhmäkanneoikeus, jolloin jokainen metsänomistaja joutuu näyttämään oman tappionsa todeksi. Joidenkin mielestä näytöksi riittää vertaus Keski-Euroopan hintatasoon. MTK:n mielestä tähän sisältyy myös

riski tappiosta ja oikeudenkäyntikulujen maksamisesta. Jokaisen metsänomistajan pitää miettiä maalaisjärjellä, mikä on ollut yritysten tavoite kartellissa. Kuitupuuvaltaisissa leimikoissa 2000-luvun alussa voidaan löytää näyttöä kartellin vaikutuksista. Samaan aikaan sahojen käyttökatteet tippuivat reilusti painuen hyvin lähelle nollaa. Tästä johtuen jotkut metsänomistajat ovat saaneet tukki-valtaisista leimikoista jopa ylihintaa. Tulee muistaa, että MTK ja metsänhoitoyhdistys eivät tässäkin asiassa toimi metsänomistajan edun vastaisesti.

Anna Sarkkisen mukaan Keski-Suomen ruokapiiritoiminta sai alkunsa Tikkakoskelaisesta kuluttajasta, joka ei saanut lähikaupasta alueen tuottajien tuotteita. Toimintaa on rahoitettu Leader -ryhmien tuella. Tavoitteena on ollut saada kohtuuhintaista lähellä tuotettua ruokaa. Lähiruokapiirissä tuottaja määrää tuotteen hinnan. Piirejä on perustettu Muurameen, Laukaaseen, Jämsään, Keuruulle, Multialle, Korpilahdelle ja Jyväskylän Kypärämäkeen. JAPA:n rooli on ollut luoda raamit toiminnalle. Vapaaehtoisten tulisi pystyä pyörittämään piiriä myös hankkeen loppumisen jälkeen ja näin näyttää myös tapahtuneen.

Volyymit ruokapiireissä ovat vielä pieniä, mutta toiminnalla on saatu vaikutettua ja valistettua kuluttajia. Tuotteiden jako on noin kerran kuu-kaudessa. Toiminta on vapaaehtoista. Ainoastaan pankkikulut katetaan ylimääräisillä maksuilla. Tilajia on 30–80 kappaletta yhdessä jaossa yhdessä piirissä. Sähköpostilistalla on jokaisessa piirissä noin kahdensadan kuluttajan tiedot. Tilauksen yhteissumma on noin tuhat euroa. Sipuli, valkosipuli, kananmunat ja peruna ovat kysytyjä tuotteita. Ruokapiirien kautta hankittu ruoka ei välttämättä tule kalliimmaksi, jos samalla käyttö on suunnitelmallisempaa ja hukka aiempaa pienempi.

Liiton johtokunnan ja työvaliokunnan kokoukset 2011

13.1.2010 johtokunta

- Järjestäytyminen
- Työvaliokunnan, Itä-Suomen valiokunnan, maaseutunuorten valiokunnan ja säätiön hallituksen jäsenten valinta
- Keski-Suomen ELY – keskuksen maa-seutu- ja energia -vastuualueen johtajan tapaaminen

23.2.2011 johtokunta

- Valiokuntavalintojen täydentäminen
- Henkilöstöasiat
- Teurastamotoiminnan tarkkailu Kauha-joen teurastamolla 2011
- Toimintakertomus vuodelta 2010
- Tilinpäätös vuodelta 2010
- Maanomistajaedustus riistanhoitoyhdistysten hallituksissa vuonna 2011
- Liha-alan ajankohtaiskatsaus
- Liiton kevään toiminta ja aikataulu
- Hinkalo –hankkeessa toteutettavan maatalouskampanjan toimenpiteet
- Eläinvalvontojen ohjeistus

23.3.2011 johtokunta, Keski-Suomen ELY-keskus

- Keski-Suomen ELY -keskuksen maa-seutu ja energia – osaston ajankohtaiset asiat
- Eduskuntavaalitulaisuus

18.4.2011 johtokunta

- Poski- ja Turva – maakuntakaavojen valmistelun ajankohtaiskatsaus
- TÄKY – hankkeen ajankohtaiskatsaus
- Yhteenveto maatalouden tulo- ja kannattavuustyöryhmän työstä
- MTK:n metsävaltuuskunnan kokouksen yhteenveto
- Melan lomitussasian neuvottelukunnan kokouksen yhteenveto
- Yhteenveto eduskuntavaalien tuloksesta
- Yhteenveto MTK:n valtuuskunnan kokouksesta

30.6.2011 johtokunta

- Henkilöstöasiat
- Jäsenrekisterin tekstiviestipalvelu
- Jäsenen nimeäminen Tilavalvonta- ja lupafoorumiin
- Ajankohtainen poliittinen tilanne
- Kommentit Keski-Suomen tuulivoima-alueisiin
- Jyväskylän yleiskaavan raamilausunto
- MTK:n jäsenyytyväisyystutkimus
- Yhdistysten puheenjohtaja-sihteeripäivät 2011–2012
- Keskimään johtoryhmän tapaaminen

12.9.2011 johtokunta

- Turva – vaihemaakuntakaavan valmistelutilanne
- Ajankohtaiset sosiaalipoliittiset asiat
- Maakunnan yhteistyöryhmän ajankohtaiset asiat
- Henkilöstö- ja talousasiat
- Ajankohtainen poliittinen tilanne
- MTK -Viestin muutokset vuodelle 2012
- MTK:n valiokuntavalinnat vuodelle 2012
- TÄKY+ -hankkeen ajankohtaiskatsaus

1.11.2011 johtokunta

- MTK:n rakenteen kehittäminen
- MTK:n valtuuskunnan kokouksen asiat
- Henkilöstö- ja talousasiat
- Lausunto Keski-Suomen ilmastostrategiaan
- Jäsenhankintakilpailu yhdistyksille loppuvuoden osalta
- Finngird Oy:n 400 kV:n linjahanke Keski-Suomesta Oulujoelle
- Maatalouslomituksen ongelmia

28.11.2011 johtokunta

- Puheenjohtaja Juha Marttilan ajankohtaiskatsaus
- Toimintasuunnitelma vuodelle 2012
- Talousarvio ja yhdistysten jäsenmaksut vuodelle 2012
- Muut liiton syyskokouksen asiat
- TÄKY+ -hankkeen ajankohtaiskatsaus
- Yhteisöjäsenmaksut vuodelle 2011

Johtokunnan ja valtuuskunnan jäsenten osallistuminen kokouksiin:

Jäsen	13.1.	23.2.	23.3.	18.4.	30.6.	12.9.	1.11.	28.11.	Yht.
Jarkko Pakkanen	X	X	X	X	X	X	X	X	8/8
Kalle Hankamäki	X	X	X	X	X	X	X	-	7/8
Hannu Kainu	X	X	-	X	X	X	X	X	7/8
Irma Toikkanen	X	X	X	X	X	X	X	X	8/8
Jyrki Savolainen	X	X	X	X	X	X	X	X	8/8
Tiina Heinonen	X	-	-	X	-	X	X	X	5/8
Paula Pusa	X	X	-	X	X	X	X	X	7/8
Jukka Kauppinen	X	X	-	X	X	X	-	X	6/8
Simo Mäkelä	X	X	X	X	X	-	-	X	6/8
Tommi Lunttila	X	-	X	X	X	-	X	X	6/8

Itä-Suomen MTK-liittojen yhteisvaliokuntien toimintaa 2011

Verotus – Itä-Suomen MTK-liittojen verovaliokunta veropolitiikalla kannustettava yrittäjyyteen

Itä-Suomen MTK -liittojen verovaliokunta piti välttämättömänä, että hallitus linjaa selkeästi tulevan hallituskauden veroratkaisut hallitusohjelmaan. Verotuksessa tulee noudattaa yhdenvertaisuutta ja veronkanto tulee tehdä veronmaksukyvyyn perusteella. Yritystoiminnan, maa- ja metsätalouden kustannusrakennetta lisääviä ympäristö ja energiaveroja ei enää tule lisätä.

Investoineiden tilojen kohtuuttomiksi nousseet kiinteistöverot on saatava huojennettua. Valiokunta esitti, että maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron laskennassa huomioidaan kiinteistöjen kiinteistöveroarvoa alentavana tekijänä tuotantorakennuksiin kohdistuvat velat. Valiokunta piti myös selvänä, että kiinteistövero ei laajenneta maa- ja metsätalousmaahan.

Verotuksen tulee kannustaa sukupolvenvaihdosten tekemiseen. Metsätaloyritysten sukupolvenvaihdosten verotus on nyt viimeistään saatava samalla tavalla huojennusten piiriin kuin muidenkin pienyritysten sukupolvenvaihdoksissa tapahtuu.

Maatalouden ja maaseudun muun yritystoiminnan energiaverorasitusta ei ole vara enää kiristää. Liikenne- ja polttonesteiden hintojen korottaminen on taloudellisesti kova veronkiristys juuri maaseudulle. Maaseutuyrittämisen, metsätalouden ja kotimaisen elintarviketuotannon edellytyksiä ja kilpailukykyä heikentävät energiaverojen korotukset on hyvitettävä maaseudun elinkeinoille.

Hallitus päätti korottaa pääomatulon tuloveroprosenttia 28 %:sta 30 %:iin. Yhteenlasketun verotettavan pääomatulon 50 000 euroa ylittävältä osalta aletaan soveltaa 32 %:n suuruisia pääomatulon korotettua

tuloveroprosenttia. Pääomatuloverokannan kiristykseen kohdentaminen tulee harkita uudestaan, kiristys ei saa kohdentua toiminnalliseen tuloon, kuten elinkeinotoiminnan ja maatalouden tuloon, metsätaloudesta saatavaan tuloon tai henkilöyhtiön osakkaan tulo-osuuteen.

Itä-Suomen MTK-liittojen ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta

Valiokunta kiinnitti huomiota maastoliikennelain muutokseen ja siinä erityisesti moottorikelkkareittien suunnittelu ja perustaminen on herättänyt maanomistajien keskuudessa ja julkisuudessa paljon huomiota, keskustelua ja kritiikkiä.

Nykyinen maastoliikennelaki on ollut voimassa vuoden 1996 alusta saakka. Tekeillä olevan lakimuutoksen pääsääntö on sopiminen. Urat muutettaisiin reiteiksi. Pakkokeinoin reitti voitaisiin perustaa vain, jos se on tarpeen yleisten kulkuyhteyksien luomiseksi tai yleisen virkistyskäytön kannalta eikä reitistä aiheudu alueen omistajalle tai haltijalle huomattavaa haittaa. Kunnalle olisi varattava tilaisuus esittää arvionsa yleisen kulkuyhteyden tai virkistyskäytön tarpeesta. Uutta olisi myös reittisuunnitelman hyväksymisen siirtyminen kunnalta ELY-keskuksiin.

Itä-Suomen ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta katsoo, että suunnitelmien hyväksyminen tulisi edelleen säilyttää kuntien päätäntävallassa. Uusien reittien sijoittamisessa lähtökohtana tulee olla toiminta yhteistyössä maanomistajien kanssa ja sijoittaminen mahdollisimman vähän haittoja aiheuttavasti.

Ylileveitä reittejä ei tule tehdä. Reittien leveys tulisi rajoittaa 2-4 metriin, joka kelkkailijoidenkin taholta on todettu riittäväksi. Näistä reitileveyksistä tulee saada säädökset

reittien rakentamishojeisiin.

MTK tulee lopullisen lakimuutoksen myötä tarkentamaan nykyistä moottorikelkkareittejä koskevaa suositustaan siten, että maanomistajien on helpompi hahmottaa mitä reitin perustaminen vaatii. Samalla se parantaa sopimusosapuolten ymmärrystä sovittavista asioista.

Vilja – Itä-Suomen MTK-liittojen viljavalioikunta

Itä-Suomen viljakasvivaliokunta käsittelee kokouksissaan mm. viljamarkkinoiden ajankohtaista tilannetta. Mallasohran tilanne oli syksyllä varsin hyvä. Rehuviljan hinnan määrittelijänä toiminee rehuvehnä, jota on varastoissa reilusti yli kotimaan tarpeen. Ohran hintatasoon vaikuttaa laadukkaan tavarantuotannon niukkuus. Rypsin viljelyhalukkuuden osalta jatkossa ongelmaksi muodostuneet kaksi viimeistä kasvukautta, jotka ovat olleet satotasoltaan huonoja.

Vuoden 2011 aikana nousi esiin viljelijöiden vaikea taloudellinen tilanne. Myös kotieläintiloilla on aiempaa enemmän maksuvaiveuksia. MTK:n Viljavalioikuntien yhteiskokouksessa esillä ollut oman vientikaupan kehittäminen ei saanut osallistujilta varaukseton tukea. Suhtautuminen oli enemmänkin kriittinen. Tämä ei tarkoita hankkeiden tyrmäämistä, vaan kuvaa tehtävän haasteellisuutta.

Nykyisten välittäjien viljanviennissä välityspalkkio on kiinteä, mikä ei motivoi viejää tekemään hyviä kauppia. Kaiken kaikkiaan kaupankäynti tarvitsee nykyistä enemmän avoimuutta. Vientikauppaa todettiin olevan järkevää tehdä vain varastossa olevasta tavarasta.

Tärkeämpää markkinoiden toimivuuden kannalta onkin tarjonnan ja kysynnän saaminen tasapainoon. Tehokkaalla viljamarkkinaviestinnällä ja riittäväillä tilakohtaisilla varastoilla

tavara saadaan markkinoille oikeaan aikaan. Edellisen lisäksi tulee turvata vaihtoehtoisten kasvien, lähinnä öljy- ja valkuaiskasvien kilpailukyky viljelyssä. Erilaisten pellonkäyttömuotojen tärkeyttä ei myöskään saa unohtaa. Kesannointi, viherlannoitusnurmi ja muut ympäristön monimuotoisuuden kannalta tärkeät asiat on hoidettava maatalouspolitiikalla.

Jukka Virolainen esitteli valiokunnalle Viljayhteistyöryhmän toimintaa. Ryhmän päätehtävä on markkinatiedon kerääminen ja julkaiseminen, oppaiden koostaminen sekä seminaarien järjestäminen viljelijöille. Keskustelussa tuli esille mm. tilojen välinen viljakauppa ja erilaisten kyselyiden, kuten puintiseurannan luotettavuus.

Itä-Suomen viljavaliokunta kuuli myös Yara-Suomen näkemyksiä markkinoiden tilanteesta. Vielä viime kesänä odotettiin lannoitekauppaan hiljaista syksyä. Tilanne kuitenkin muuttui nopeasti. Ammoniakin hinta on noussut neljänneksellä lannoitevuoden alusta, fosfori noin viidenneksen. Kaliumin hinta on pysynyt ennallaan.

Lannoitteiden hintojen muutokset ovat Suomessa muita pohjoismaita maltillisempia. Lannoitteiden saatavuus on hyvä ja hintataso Pohjois-Euroopan kilpailukykyisimpiä. Lannoitteiden hinnoittelu perustuu pitkälti viljan hintaan tai kysyntään. Rajat ovat auki ja hinnoittelu on globaalia.

Vuoden 2011 aikana aloitti Pohjois-Savossa välityspalvelu tilojen välisen rehukaupan edistämiseksi ja kustannusten vähentämiseksi. Välityspalvelun toimii sähköisesti osoitteella www.lahirehu.fi (tai www.lahirehu.fi).

Liha – Itä-Suomen MTK-liittojen lihavaliokunta

Lihantuotanto on Suomessa kannattavuuskriisissä. Kriisiin on kaksi pääsyä, erittäin voimakkaasti kohonneet tuotantokustannukset ja Euroopan alhaisimmat tuottajahinnat. Suomessa keskittynyt kauppa on kasvattanut omaa osuuttaan liha- tuotteiden kuten muidenkin elintar-

vikkeiden arvonlisästä. Kotimaiselle lihalle ei Suomessa ole käytännössä kuin kaksi isoa ostajaa jotka sanelevat yksipuolisesti lihateollisuuden kaupan käynnin pelisäännöt, hinnat ja toimitusmäärät.

Keskittynyt ostotoiminta ja halpaerien tuonnilla pelaaminen on johtanut siihen, että markkinat eivät toimi Suomessa kuten pitäisi. Kotimaisen lihantuotannon tulevaisuus vaatii vahvan vastapainon keskittyneelle kaupalle ja halpaerien tuonnille.

Kannattavuuden parantamiseksi tarvitaan nopeasti tuottajahintojen vahvistamista ja tuotantokustannusten alentamista. Päävastuu kotimaisen lihantuotannon jatkuvuudesta on kaupan ja lihatalojen käsissä.

Kaupasta ei ole ollut vastuun kantajaksi kotimaisen lihan tuotannon toiminta edellytysten ylläpitämises-

sä. Atrian ja HK:n omistajaosuuskuntien on ryhdyttävä vakavalla mielellä selvittämään kuinka tuottajien neuvotteluvoimaa ja kilpailukykyä voidaan vahvistaa niin, että tuottajahinnat saadaan Suomessa pohjoisten EU-maiden keskitasolle ja reagoimaan nopeimmin kustannusten nousuihin.

Atrian ja HK:n omistajaosuuskuntien on otettava tuottajien viesti vakavasti ja käynnistettävä selvitystyö, onko uuden yhteisen osuuskunnan perustaminen mahdollista ja kannattako hanketta viedä eteenpäin.

Myös Suomen hallituksen on käynnistettävä välittömästi lainsäädäntötyö maataloustuottajien neuvotteluaseman vahvistamiseksi. Muuten kotimaisen lihan korvaajaksi silloin todella tulee tuontiliha. Kotimaisen alkutuotannon hiipussa

Jyväskylän seudun yhdistykset kampanjoivat 5.4.2011 parempien ruuan alkuperämerkintöjen puolesta.

menetetään alan työpaikat ensin alkutuotannossa ja sitten elintarviketeollisuudessa. Lihan kuluttajahinta tulee nousemaan, kun halpatuontierät eivät enää riitä kattamaan kysyntää.

Itä-Suomen MTK liittojen lihavaliokunta esitti viiden kohdan ohjelmaa kotimaisen lihantuotannon pelastamiseksi.

1. Lihan alkuperämerkinnät on saatava selvästi esiin kaikkiin lihaa sisältäviin elintarvikkeisiin. Alkuperämerkinnät pitää olla myös ravintoloiden ja suurkeittiöiden käyttämässä lihassa ja lihavalmisteissa.
2. Kotimaisen lihan menekin edistämiseen on tehtävä tuottajien ja lihateollisuuden yhteinen kampanja.
3. Tuottajien ja lihateollisuuden neuvotteluasemaa on vahvistettava lailla tuottaja- ja toimialaorganisaatioista. Lain tulee mahdollistaa tuottajien ja teurastamojen sopimuksien kehittämisen niin, että sopimuksissa voidaan sopia hintaraameista ja toimitusmääristä.
4. Lihateollisuuden ja kaupan sopimuskäytäntöä on kehitettävä niin, että toimitussopimukseen pitää aina sisältyä kumpaakin osapuolta normaalioloissa sitovat toimitusmäärät ja alkutuotannon rehujen ja koko ketjussa käytettävän energian nopeita hinnannousuja kompensoivat klausuulit.
5. Osittain tuottajien omistamien lihatalojen Atrian ja HK:n on vahvistettava yhteistä markkinavoimaa. Tähän tarvitaan yritysten yhteinen vientiyhtiö, joka vastaa tarvittaessa lihanviennistä. Tarvittaessa kilpailulainsäädäntöä tulee muuttaa niin, ettei se estä kotimaisen tuotannon kilpailukykyä kansainvälisillä lihamarkkinoilla.

Valiokunta vaatii että lihatalot, MTK, elintarvikekauppa ja Suomen hallitus ryhtyvät näiden toimenpiteiden vaatimiin valmisteluihin välittömästi ja tuloksi on saatava aikaiseksi kahden kuukauden sisällä. Jos tuloksia ei tule tässä ajassa, on MTK:n ryhdyttävä yhdessä lihatuottajien kanssa vauhdittamaan ohjelman etenemistä järjestöllisillä toimilla.

Tukijärjestelmien osalta valiokunnan kanta oli, että ne vaativat täysremontin. EU- ja kansallisella tasolla on pidettävä kiinni siitä, että tukijärjestelmämme riittää kompensoimaan pohjoisesta sijainnista johtuvia olosuhdehaittoja täysimääräisesti. Tuet on mitoitettava uudestaan vastaamaan kohonneita tuotantokustannuksia. Pohjoisen tuen maksuvaltuus on hyödynnettävä täysimääräisesti tukiuudistuksissa syntyneiden menetysten paikkaamiseksi. Kansallisen tuen epäkohtien korjaamisessa sika- ja lammastalouden osalta on etsittävä uudet ratkaisut, jotka kannustavat tuotannon kehittämiseen.

Merkittävin osa Suomen tukielvottomista pelloista on tuotantoa laajentaneilla kotieläintiloilla. Ilman peltotukia kotieläintuotannon harjoittaminen on taloudellisesti mahdotonta. Kotieläintuotantoa harjoittavien tilojen käytössä oleva peltoala on saatava täysimääräisesti tukikelpoiseksi kaikkien peltotukien osalta.

Maito – Itä-Suomen MTK-liittojen maitovaliokunta

Maidontuotannon erityiskysymyksiä käsiteltiin Itä-Suomen MTK-liittojen yhteisessä maitovaliokunnassa. Kevään 2011 kokouksessa MTK:n maitoasiamies Sami Kilpeläinen kävi läpi EU:n ja Suomen maitomarkkinatilannetta.

Kevään 2011 kokouksesta Itä-Suomen maitovaliokunta kirjelmöi maa- ja metsätalousministerille seuraavasti:

Maitovaltuuskunta ja MTK:n johtokunta ovat 5.10.2010 tekemässään esityksessä esittäneet, että Suomeen tulee laatia järjestelmä, jolla turvataan maidon kansallisen tuen maksatus maitokiintiöiden poistumisen jälkeen. Itä-Suomen maitovaliokunta yhtyy liitteenä olevaan (Maitovaltuuskunnan ja MTK:n johtokunnan) esitykseen ja odottaa, että ministeri ja ministeriö aloittavat esityksen mukaisten toimien valmistelun välittömästi. Erityisen tärkeää on saada varmuus maksatusten jatkumiseen tuotantoon investoivien tilojen kannalta.

Syksyn kokouksessa valiokunta käsittelee seuraavia asioita:

- Miksi Suomessa hintakehitys on vaatimattomampaa kuin muualla?
- Miksi Suomessa kustannusvastaavuus hintaheilahteluissa toteutuu heikommin kuin Euroopassa? (Teorian mukaan kustannuksilla ei ole merkitystä, jos alalla on monopoli tai yritykset ovat niin pieniä ja markkina niin avoin, että yrityksillä ei ole minkäänlaista markkinavoimaa).
- Miksi tuottajat pysyisivät busineksessä, jos kustannuksien kattavuus heikkenee (luopuminen kasvanut).
- Tuottajien mietittävä aidosti, millä tasolla ja miten tuottajien asema esim. sopimuksissa parhaiten toteutuu (vrt. lihatalot ja tuotannon kasvatus)?
- Kiintiöt omistavat tuottajat, entäpä sopimukset (miksi ne annettaisiin pois tuottajien käsistä tukien näkökulmasta?)
- Yritysten näkökulma kvartaali, alueellinen, vientiorientoitunut tai tuoteryhmäkohtainen – tuottajan tarve 10 – 20 vuotta (ja vakaus).
- Onko Suomessa ymmärretty, että vuonna 2015 toimintaympäristö on totaalisen erilainen?
- Onko kykyä nähdä kauas?
- Miksi muualla tiivistetään yhteistyötä (vrt. Hollanti, Tanska, Saksa, Ranska...) ja Suomessa meijerikenttä hajaantuu?

Valiokunta päätti antaa seuraavan kannanoton MTK:n johtokunnalle ja MTK:n maitovaliokunnalle.

Itä-Suomen maitovaliokunta pitää välttämättömänä, että maitokiintiövaatimus säilytetään investointituen ehtona vuoteen 2015 saakka, minkä jälkeen siirrytään uuteen järjestelmään. Valiokunta edellyttää, että MTK ottaa asiaan myös saman kannan ja se viestitään kaikille maidontuottajille. MTK:n kannan tulee muodostua maitovaltuuskunnan ja MTK:n maitovaliokunnan linjausten mukaisesti.

Luonnonmukainen tuotanto – Itä-Suomen MTK-liittojen luomuvaliokunta

Itä-Suomen MTK – liittojen luomuvaliokunta esitti, että nyt tukijonossa eli tukien ulkopuolella olevista pelloista luomuviljelyssä olevat pellot käsiteltäisiin omana ryhmänä, jolle tukijonon purkaminen ensisijaisesti kohdennetaan. Valiokunta perusteli esitystään erityisesti luomukotieläintuotannon tarvitsemalla suuremmalla peltoalatarpeella sekä sillä, että luomutuotannossa tuella on suurempi ja ratkaisevampi merkitys tilakoh-taiselle tuotannon kannattavuudelle tavanomaiseen viljelyyn verrattaessa. Valiokunnan esitystä tukee myös Suomen maabrändivaltuuskunnan esitys Suomen luomutuotannon kasvattamista 50 % maataloustuotannosta. Tämä kuitenkin edellyttää luomutuotannon kannattavuuden parantamista saattamalla kaikki luomuviljelyssä olevat pellot tuenalaisiksi.

Itä-Suomen MTK – liittojen luomuvaliokunta on valmis edistämään Suomen maabrändiä ja kasvattamaan luomutuotantoa. Tuotannon on oltava kannattavaa ja tämä edellyttää lisäarvon saamista markkinoilta. Valiokunta tukee toimenpiteitä, joilla rakennetaan luomualalle yhteistyöorganisaatio sekä sen huomioimista tulevassa hallitusohjelmassa.

Luomuvaliokunta korostaa, että hallinnon on oltava luomuun kannustava ja opastava sekä viljelijää tuotantoon rohkaiseva. Viljelijöiden omavalvontaa on myös kehitettävä byrokratian vähentämiseksi. Luomututkimusta on kehitettävä tukemaan alkutuottajan elinkeinon kehittämistä, tämä edellyttää myös tutkimusrahoituksen lisäämistä valtion tulo- ja menoarvioon, vaatii Itä-Suomen luomuvaliokunta.

Luomutuotannon kehittyminen edellyttää yhteistyötä kaupan kanssa

Itä-Suomen MTK – liittojen luomuvaliokunta pitää tärkeänä, että luomuketjua voidaan kehittää siten, että kotimaisia luomutuotteita saadaan markkinoille vastaamaan kasvavaa markkinakysyntää. Kannattavan tuo-

tannon edellytyksenä on suuremman lisäarvon saaminen markkinoilta.

Kaupan on oltava vastuullinen luomutuotannon edistäjä ja vastattava myös kotimaisten luomutuotteiden kysynnän kasvuun. Kaupan on kehitettävä luomutuotteiden myyntiä yhteistyössä tuottajien kanssa. Myös kaupan tiukkaa ketjuohjausta pitää löysentää paikallisten luomutuotteiden pääsemiseksi kaupan myyntivalikoimiin. Luomuviljelijät tarjoavat kaupalle yhteistyön kättä esim. perustamalla alalle tuottaja- ja toimialaorganisaatioita.

EU:n maatalousuudistuksessa turvattava luomutuotannon asema

Valiokunta vaatii, että luomutuotannon ympäristökijärjestelmän on oltava houkutteleva ja tuotantoon kannustava. Luomukotieläintilojen tuki pitää myös säilyttää kannustavana elementtinä. Alkuperäisrodun tukea pitää maksaa myös luomutiloille.

Tukiudistuksessa on huolehdittava siitä, että eri tukijärjestelmät eivät mene ristiin sulkien osan tuista pois luomutiloilta. Esimerkiksi eläinten hyvinvointituki ei saa estää luomutuen eläinten hyvinvointituen maksua. Luomu- ja ympäristötukisopimuksiin tarvitaan enemmän joustoa. Sopimuksia on voitava tarkistaa vuositasolla joustavasti viljelijän tilanteen mukaan.

Sosiaalipolitiikka – Itä-Suomen MTK-liittojen sosiaalivaliokunta

Itä-Suomen sosiaalivaliokunta käsiteli kokouksissaan seuraavia asioita.

Lomitus

Lomitusyksiköt ovat suurentuneet. Lomarekkaissa yksiköiden koon muutos on mennyt kivuttomasti. Lomahallinnolta puuttuva päivystys tulee esille, kun lomittaja ei tule lomistilalle esim. sairastuttuaan. Säännöllisen työajan ulkopuolista päivystystä ei ole viljelijöille. Työturvallisuuslaki (738/2002) 29§ velvoittaa työnantajan järjestämään tarvittavan yhteydenpidon yksityöskentelevän

työntekijän ja työnantajan välillä.

Lomituksessa päivystys on saatava kuntoon. Melan on laadittava yhtenäiset ohjeet lomitusyksiköille. Lomittajan ”mobiilipuhelimen” tulisi olla käytettävissä kaikkeen lomittajan työtehtävissä tarvittavaan yhteydenpitoon, esim. eläinlääkärin ja seminologin tilaamiseen.

Itsejärjestetyn lomituksen korvaus tulee vastata kaikkia kustannuksia, kun se nyt riittää vain lomittajan palkkaan.

Lomituspalveluyrittäjän ja itse järjestetyn lomituksen kysymykset puuttivat siitä maksettavan alhaisen korvauksen vuoksi. Sijaisavun saannissa on edelleen tarjontaa vähemmän kuin on kysyntää.

Työhyvinvointi- ja työterveyshuolto

Työterveyshuollon toimintasuunnitelmat tulee uusiksi ottaen huomioon HE 67/2010 pohjalta, 1.1.2011 voimaan tullut asetus. Työterveyshuollon yhteistyöryhmien tulee huolehtia, että toimintasuunnitelmiin tulee asiakkaan kannalta asialliset ja Kelan korvaustasoon oikeuttavat kirjaukset.

Melassa on annettu kielteinen päätös työkykyä ylläpitävään toimintaan, jossa on tilakohtainen suunnitelma. Sijaisapuehdoissa on mahdollisuus saada sijaisapua ”työterveyshuollon suunnittelemaan toimintaan”.

Luopumistuki

Itä-Suomen sosiaalivaliokunta kiinnitti huomiota Lutu-vuokrauksen vaikeisiin ehtoihin. Voimassa olevissa LUTU -ehdoissa jatkajan on oltava alle 40-vuotias. Vuokraus oli vuoden 2011 mahdollinen luopumisen muoto. Vuokrattavien peltojen on sijaittava maksimissaan 5 kilometriä talouskeskuksesta. Omistusoikeuden siirrolla lisämaiden on sijaittava maksimissaan 20 km, eräissä tapauksissa hyväksytään 30 km. (eduskuntavaalien jälkeen syntynyt hallitus poisti vuokraamisvaihtoehdon luopumistuesta).

Ammattitaudit

Jos ammattitauti on todettu jo työuran alkupuolella, niin sairastumis-päivän tilanne on sairauspäivärahojen perusteena. Lomituksen

sijaisapumaksu maksetaan kuitenkin tämänhetkisen MYEL-työtulon perusteella. Valiokunta on pyytänyt MTK:a selvittämään ammattitauti- ja tapaturmatapauksien päivärahan ja sijaisapumaksun ristiriitaa.

Maaseutuyrittäjyys – Itä-Suomen MTK-liittojen maaseutuyrittäjävaliokunta

Maaseutuyrittäjyyden edunvalvonnan tarve ja painoarvo kasvaa jäsentiloilla, koska muu yritystoiminta lisääntyy tiloilla ja sen taloudellinen merkitys kasvaa. Maaseutuyrittäjyyden edunvalvonnassa on parannettavaa järjestön kaikilla tasoilla. Liittotasolla maaseutuyrittäjyyden edunvalvonta hoidetaan suurelta osin olemassa olevilla toimihenkilöresursseilla, ja liittoyhteistyöllä. Käytännössä tämä työ on vaikuttamista maankäyttöön ja kaavoitukseen,

maaseudun palvelujen ylläpitämiseen, ohjelmarahoituksen ohjaamiseen tasapuolisesti myös maaseudulle, luonnonsuojeluun ja ympäristölainsäädäntöön yms.

Itä-Suomen maaseutuyrittäjävaliokunta on käsitellyt kokouksissaan Maaseutuohjelman toimeenpanoa. Ohjelmassa on rahaa ja sidontatilanne on edennyt tasaisesti, ohjelmakauden alun erotus rahoituksen ja sidonnan välillä on kuitenkin säilynyt edelleen. Maksatukset on alun hankaluuksien jälkeen saatu rullamaan. Käsiteltyajoissa on huomattavia eroja. Vakuuttavia selityksiä eroille ei ole.

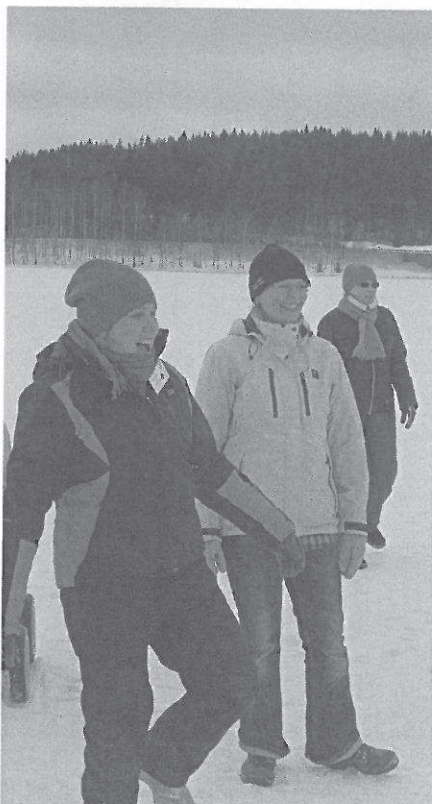
Seuraavan ohjelmakauden valmistelussa on tärkeää, etteivät myöntö ja maksatus saa olla näin erillään. Tavoite pitää olla, että voidaan ohjelmakauden vaihe jatkaa entisin säännöin, ettei tulisi aiemmin tapahtuneita seisokkeja. Seuraavan ohjelmakauden olisi pystyttävä kehit-

tämään yrityksiä paremmin kysyntä-lähtöisesti. Edellisten kausien hyvät käytännöt olisi oikeasti saatava toimeenpanon ohjeiksi.

Laajakaistahankkeen aikataulu on haastava, rahaa olisi, mutta operaattoreiden osuus ontuu. Maaseutuyrittäjien kannalta on ehdottoman tärkeää, että on toimivat ja riittävät laajakaistayhteydet. Kohtuullinen ja vertailukelpoinen hinta muun tarjonnan kanssa on myös valvottava seikka. Maakuntien välillä on huomattavia eroja tarjoajissa, toteutustavoissa ja hinnoittelussa.

Maaseutuyrittäjyyden toiminta järjestössä keskustelutti valiokuntaa, kuinka jäsenyys koetaan ja mielletään tärkeäksi. Monialaisuus, joka lähtee maatilatoiminnan laajentumisesta, on luonut laajan kirjon toimialoja, joille yrittäjyys maaseudulla on yhdistävä tekijä.

Maaseutunuorten SporttiStartti Jämsässä 17.-19.3.2011

Täky-hankkeen toimintaa 2011

MTK Keski-Suomella on meneillään TÄKY -koulutusohjelma, jossa keskittään maatalayritysten omistajanvaihdoksiin, maatalouden ympäristöasioihin sekä paikallisista tarpeista lähtevän yhteistyön aktivointiin. Vuoden 2011 alkupuolella tehtiin tuensiirto- ja yhteistyösopimus Keski-Suomen ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen kanssa. Näin saatiin lisäresursseja monimuotoisuuden ja vesiensuojelun näkökulmasta tärkeiden kohteiden perustamisen ja hoidon edistämiseen sekä erityistukisopimusten hakemisen lisäämiseksi.

Hankkeessa on toteutettu hankesuunnitelman mukaisia ja osallistujien tarpeista lähteviä koulutuksia vuoden 2008 syksystä lähtien. Käytännössä hankkeen toiminta on teemapäiviä, pienryhmäkokoontumisia ja opintomatkoja sekä tilakohtaista valmennusta. Hankkeessa on järjestetty yhteensä 296 koulutustilaisuutta, joista 95 teemapäivää ja 30 pienryhmätoiminnan tilaisuutta. Opintomatkoja on tehty yhteensä 14, joista kolme on tehty ulkomaille. Hankkeen ulkomaanmatkojen raportit ovat kaikkien luettavissa www.mtk.fi/keskisuomi -sivulla.

Keskeisin osa Täky -toimintaa on ollut maatalayritysten sukupolvenvaihdosten edistäminen maakunnassa. Noin 2/3 koulutuksista on liittynyt sukupolvenvaihdos teemaan. Osallistujat ovat saaneet koulutuksista tietoa sukupolvenvaihdoksen verotuksesta, rahoitusmahdollisuuksista ja luopumistuen ehdoista. Sukupolvenvaihdoksen onnistumiseksi on koulutuksissa painotettu keskustelujen ja avoimuuden sekä yhteisten tavoitteiden määrittämisen tärkeyttä.

Hankkeen ns. ryhmäkoulutusten li-

säksi ovat osallistujat hyödyntäneet valmennus-koulutusmuotoa tilakohteisemmissä kehittämiskohteissa. Hankkeen osallistujille on järjestetty valmennusta yhteensä 157 kertaa, joista 134 kertaa on käsitelty sukupolvenvaihdosasioita ja 23 kertaa maatalon ympäristöaiheita.

Sukupolvenvaihdosvalmennuksessa paneudutaan vaihdoksen ratkaisumalleihin ja keskusteluun asiantuntijan avustamana. Valmennuksen avulla päästään keskittymään kunkin tilan ja sen ihmisille parhaiten soveltuvaan toteutustapaan ja

sen vaatimuksiin. Ympäristöasioihin keskittyvässä valmennuksessa, eli ympäristökatselmuksessa, mietitään tilan toimintaa ympäristövaikutusten näkökulmasta. Katselmuksen hyöty viljelijälle voi olla ravinne- ja muiden tuotantopanosten käytön optimoinnista saatava kustannussäästöt tai erityisympäristötukien tuomat lisäeurot tai uudet näkökulmat omaan toimintaan.

Hankkeessa on sen toiminta-aikana 2008-2011 osallistujia yhteensä 1150 henkilöä, joista 769 miestä ja 391 naista.

Täky-hanke tilaisuudet paikkakunnan mukaan 2008-2011	Teemapäivät				Valmennus			Pienryhmätoiminta	Yhteensä kpl
	spv*	pta**	eko***	yht	spv	eko	yht		
Jyväskylän seutukunta	16	6	11	33	36	5	41	15	89
Hankasalmi	4	1	1	6	10		10	1	17
Jyväskylä	6	4	4	14	6	2	8	5	27
Laukaa	3		2	5	10	1	11	4	20
Muurame				0	4		4	2	6
Petäjävesi		1	3	4	3	2	5	2	11
Toivakka				0	2		2	0	2
Uurainen	3		1	4	1		1	1	6
Joutsan seutukunta	4	1	0	5	4		4		9
Joutsa	3	1		4	2		2		6
Luhanka	1			1	2		2		3
Jämsän seutukunta	5	3	3	11	23	1	23	1	35
Jämsä	4	3	3	10	21	1	21	1	32
Kuhmoinen	1			1	2		2		3
Keuruun seutukunta	4	0	3	7	12	12	24	5	36
Keuruu	4		2	6	10	9	19	5	30
Multia			1	1	2	3	5		6
Saarijärven-Viitasaaren	19	3	12	34	53	2	55	8	97
Kannonkoski	1		2	3	3		3	2	8
Karstula	2		1	3	4		4	2	9
Kinnula	1	1	1	3	1	1	2	0	5
Kivijärvi				0	3		3	0	3
Kyyjärvi	1		1	2	3		3	0	5
Pihtipudas	4	1	4	9	19		19	1	29
Saarijärvi	7	1	3	11	6	1	7	2	20
Viitasaari	3			3	14		14	1	18
Äänekosken seutukunta	4	1	1	6	6	3	9	1	16
Konnevesi	3			3	1	1	2	1	6
Äänekoski	1	1	1	3	5	2	7		10
Opintomatkat									14
Yhteensä	52	14	30	96	134	23	156	30	296

* sukupolvenvaihdosten edistäminen

** paikallinen aktivointi

***maatilojen ympäristöasiat